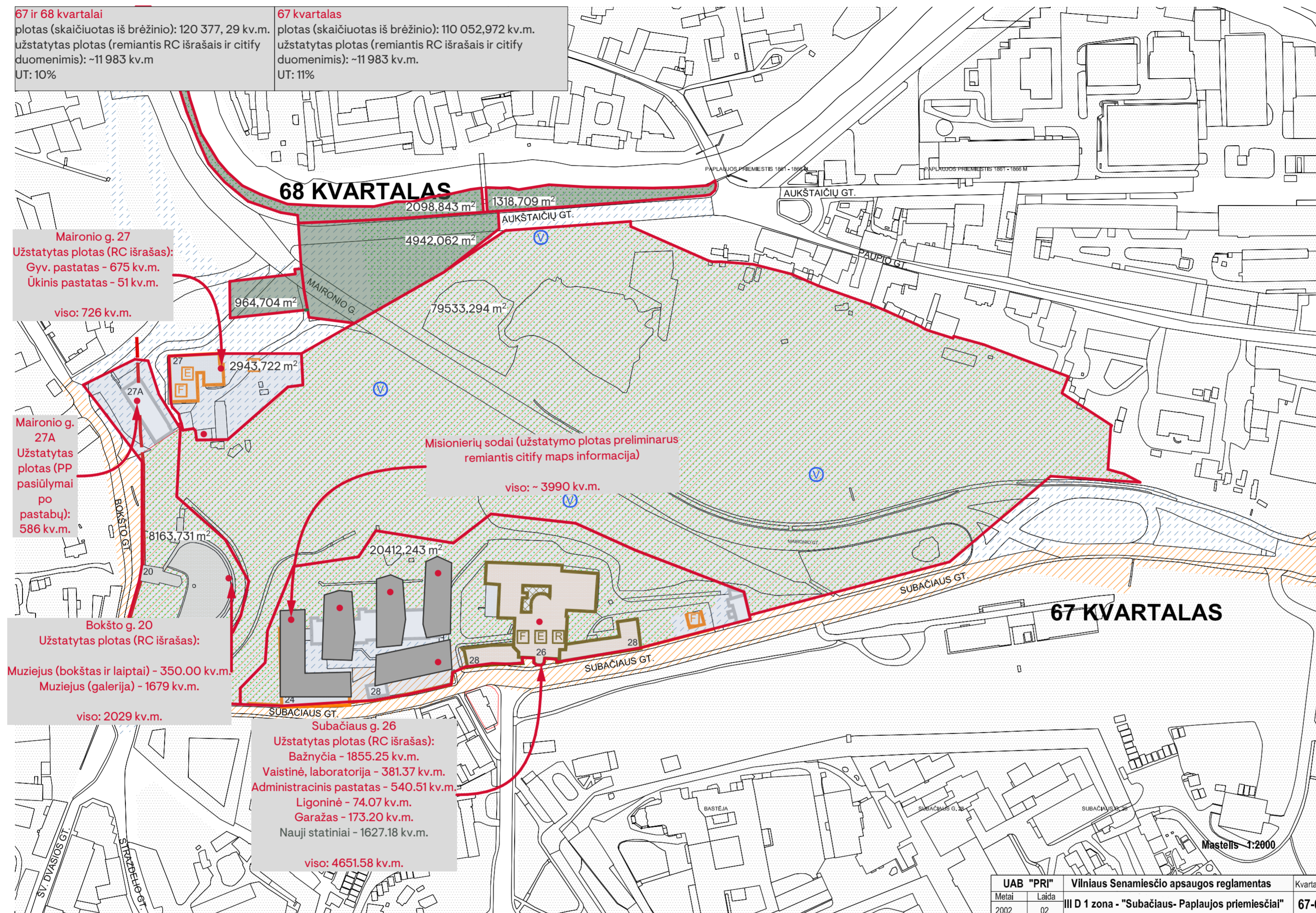

A130 Maironio 27A PP bylos priedas - 67 kvartalo tankio skaičiavimai

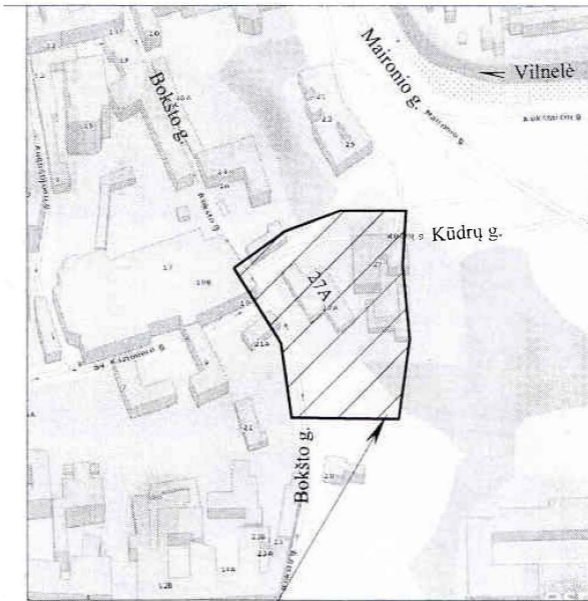
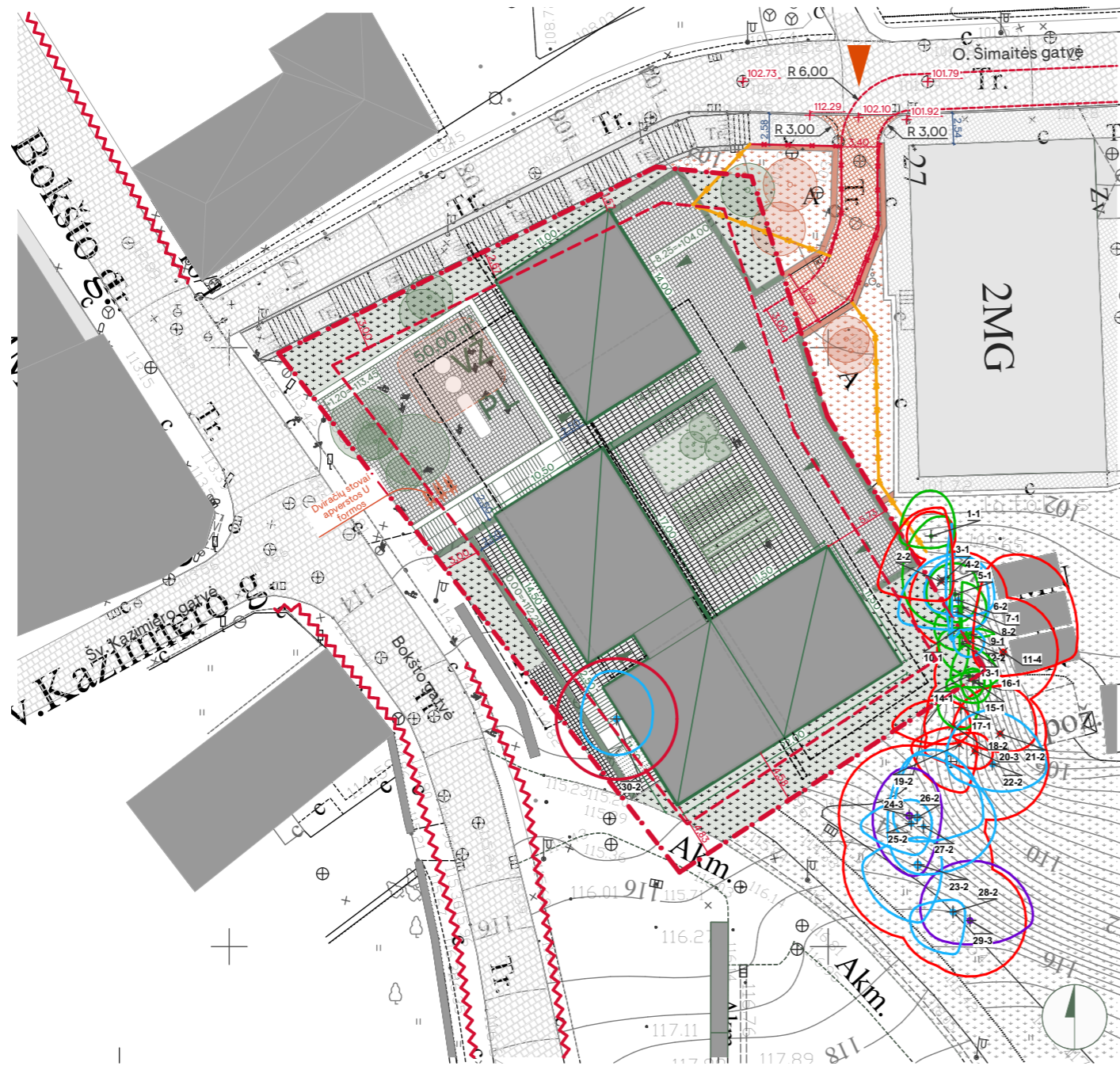

- SUTARTI ŽENKLAI:**
- VILNIAUS SENAMIESČIO STATINIŲ TVARKYMO REŽIMAI:**
- SAUGOMI STATINIAI**
- KONSERVAVIMAS - RESTAURAVIMAS
  - RESTAURAVIMAS
  - RESTAURAVIMAS - ATKŪRIMAS
  - Konservuojami - restauruojami fasadai
  - Restauruojami fasadai
  - Konservuojami - restauruojami pastatų fasadai, elementai, rūšiai
  - Restauruojami pastatų fasadai, elementai, rūšiai
- KITI STATINIAI**
- statiniai, turintys kultūrinės vertės požymių
  - kiti statiniai
  - griaunami statiniai
- VILNIAUS SENAMIESČIO TERITORIJŲ TVARKYMO REŽIMAI:**
- KONSERVAVIMAS - RESTAURAVIMAS
  - RESTAURAVIMAS
  - RESTAURAVIMAS - ATKŪRIMAS
- SENAMIESČIO ŽELDYNŲ TVARKYMO REŽIMAI**
- KONSERVAVIMAS - RESTAURAVIMAS
  - RESTAURAVIMAS - REGENERAVIMAS
  - REKONSTRAVIMAS - ATKŪRIMAS
  - Restauruojami - regeneruojami gatvių želdynai
- KITI ŽENKLAI:**
- Vilniaus pilių valstybinis kultūrinis rezervatas
  - Gyvybinės miesto sienos ir jos liekanų korintras (nustatytas tyrimų metu)
  - Gyvybinės miesto sienos ir jos liekanų korintras (spėjamas)
  - Valdos, kurių tvarkymo režimas tikslinamas rengiant šių teritorijų planavimo dokumentus
  - Teritorijos, kurių atkūrimo pagrindiniai būtinai visuomenės bei specialistų diskusijos ar konkursai
  - Sklypų ribos

Sklypas patenka į III D1 Senamiesčio zoną - "Subačiaus - Paplaujos priemiestis", kvartalą 67, kuriame galimas maksimalus užstatymo tankis - 30 procentų. Išnagrinėjus 67 kvartalo užstatymą su pastatu po rekonstrukcijos viso kvartalo UT: ~11%. Sprendiniai atitinka senamiesčio apsaugos reglamento reikalavimus.

Pastabos:
1. Visi sprendiniai tikslinami techninio projekto metu
2. Sklypas patenka į Nekilnojamojo Kultūros paveldo vietovę - Vilniaus senamiestis (kodas 16073), Vilniaus senjojo miesto ir priemiesčių archeologinė vietovė (kodas 25504) bei Vilniaus miesto gynybinių tiltvartų liekanų (39) teritoriją.

Kval. dok. Nr.	UAB "AKETURI"	Objektas:
A1451	PV/PDV... L. REKEVIČIUS	Daugiabučio gyvenamojo namo Maironio g. 27A, Vilniuje, rekonstravimo projektas (siurblinės pastato pritaikymas gyvenamajai funkcijai)
A1463	ARCH M. REKEVIČIENĖ	Dokumento pavadinimas:
	ARCH V. MITKEVIČIŪTĖ	STATINIO ARCHITEKTŪROS DALIS
	ARCH... P. MAROZAS	Brėžinio pavadinimas:
		Tankio skaičiavimai
		M 1:2000
		Dokumento žymuo:
Kalbos trump. LT	UAB "Siguva"	A.18.1
		LAPŲ LAPAI
		1 1

Objekto vieta

Sklypo plotas	1804 m ²
Statinių užimtas žemės sklypo plotas	800 m ²
Sklypo užstatymo tankis	44%
Sklypo užstatymo intensyvumas	0,26
Projektuojamo pastato tūris	5790 m ³
Vidutinė žemės altitudė	109,54
Automobilių stovėjimo vietų skaičius	3
Bendras pastato plotas	1068
Antžeminis pastato plotas	472
Požeminis pastato plotas	596
Pastato energetinio naudingumo klasė	A++

Paviešinus projektinių pasiūlymų sprendinius visuomenei, buvo pastebėta paviešintuose projektinių pasiūlymų grafiniuose sprendiniuose (brėžiniuose) padaryta techninė klaida - brėžiniuose nulinė altitudė buvo skaičiuojama nuo -2 aukšto.

Pastebėjus klaidą ji buvo ištaisyta ir visuomenei viešo susirinkimo metu pristatomi projektinių pasiūlymų brėžiniai su teisingomis pastato altitudėmis, nulinė altitudė skaičiuojama nuo 1 aukšto

* įvažiavimas į sklypą iškeltas į O. Šimaitės g. pėsčiųjų šaligatvių lygį

Esami medžiai

- Sklype augantys geros būklės (1) medžiai
- Sklype augantys patenkinamos būklės (2) medžiai
- Sklype augantys nepatenkinamos būklės (3) medžiai
- Sklype augantys blogos būklės (4) medžiai
- Šalinami medžiai
- Esamų medžių šaknų apsaugos zona
- Medžio numeris ir būklė

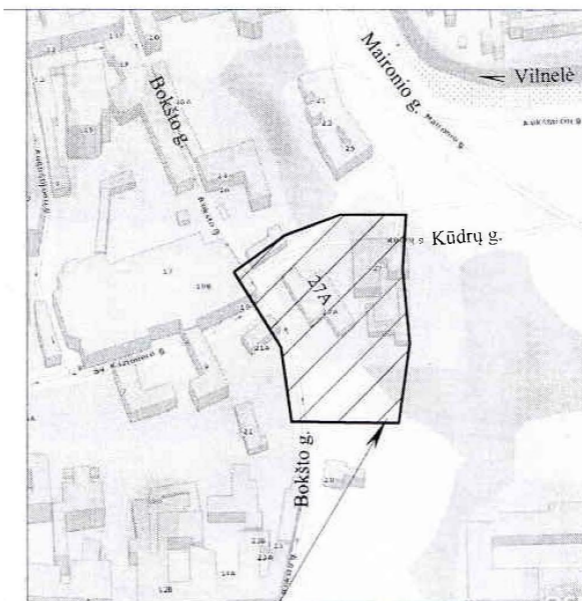
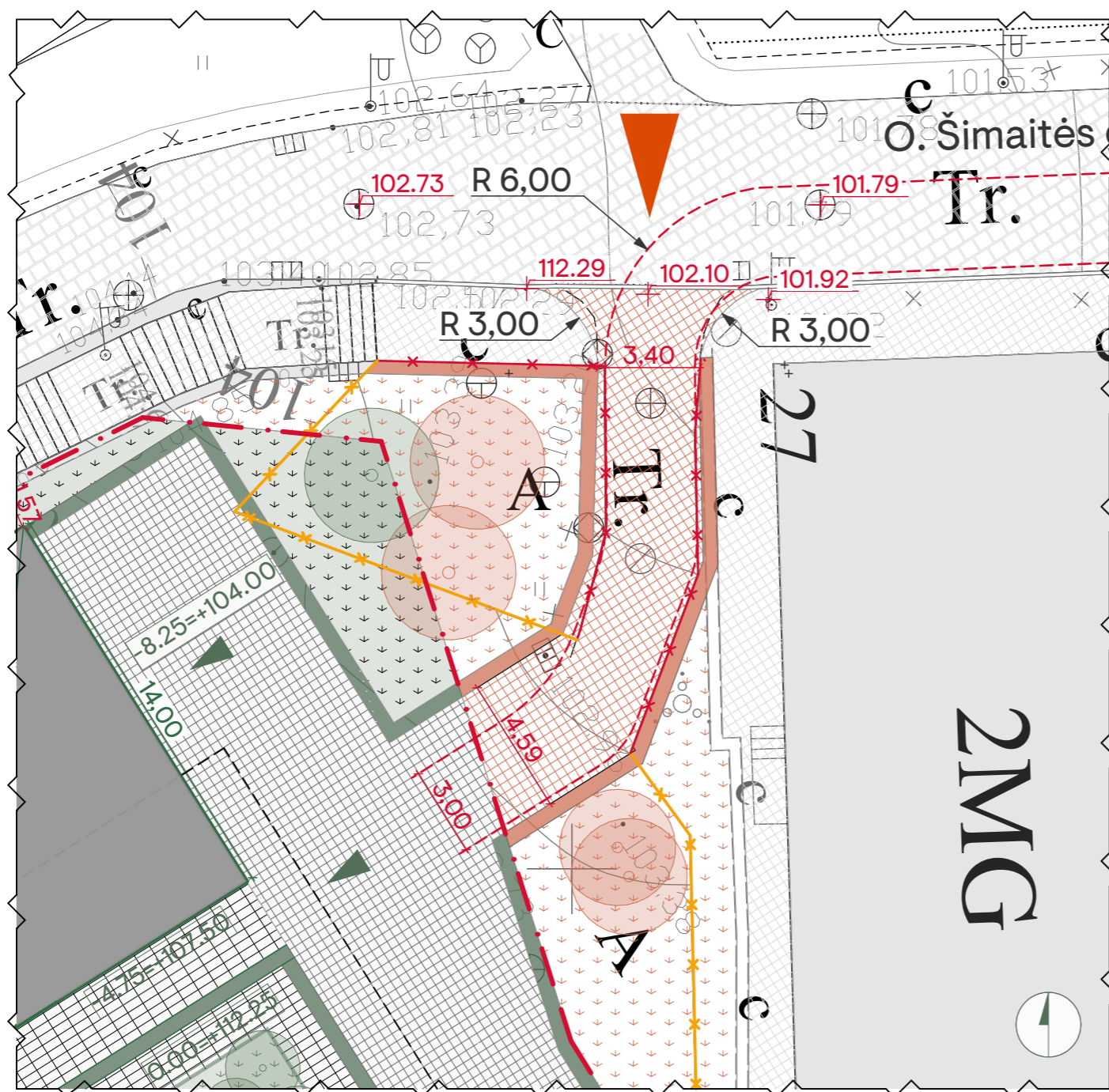
EKSPLIKACIJA (sklypo ribose)	EKSPLIKACIJA (už sklypo ribų - projektuojama)
projektuojamas pastatas	sodinami medžiai už sklypo ribų
sklypo riba	veja, želdiniai už sklypo ribų
rekonstruojamo pastato kontūras	kieta danga - už sklypo ribų
įvažiavimas į sklypą	kieta danga - trinkelės (vidinės pastato erdvės)
įėjimai į pastatą	projektuojamos atraminės sienutės už sklypo ribų
sodinami medžiai	rekonstruojamos esamos sienutės už sklypo ribų
veja, želdiniai	demontuojamos esamos sienutės
kieta danga - trinkelės	
kieta danga - trinkelės (vidinės pastato erdvės)	
projektuojamos atraminės sienutės sklype	
VŽ vaikų žaidimo aikštelė	
PL poilsio erdvė	
saugomos gatvių užstatymo išklotinės	

Automobilių ir dviračių saugyklos

Automobilių vietų poreikis skaičiuojamas pagal STR 2.06.04:2014, XIII skyriaus, 30 lentelės nuostatas ir "Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos suskirstymo į zonas pagal nustatytus automobilių stovėjimo vietų skaičiaus koeficientus schemą" (2017 12 12). Pagal šią schemą projektuojamas sklypas patenka į 1-a zoną, kuriai taikomas minimalus koeficientas k min=0,25 ir maksimalus koeficientas k max=1 (pagal **pastabą);
Pagal STR 2.06.04:2014, XIII skyriaus, 30 lentelės nuostatas, pastatų reikmėms reikalingos 3 aut. stovėjimo vietų:
• 3 aut. stovėjimo vietos butams (reikalavimas - 1 vieta vienam butui, viso suprojektuota 3 butai);
Įvertinus k min ir k max, galimas aut. stovėjimo vietų skaičius statinių naudojimui 1-3. **Aut. parkavimo vietos suprojektuotos pastato požeminiame aukšte - 3 vt.**

Dviračių vietų poreikis pagal STR 2.06.04:2014, XIII skyriaus, 43 lentelės nuostatas, pastatų reikmėms reikalinga 1 vieta (1 vt.-5 butai). **4 dviračių stovai suprojektuoti požeminiame aukšte bei 3 apžvalgos aikštelėje.**

Kval. dok. Nr.	aketuri <small>UAB "AKETURI ARCHITEKTŲ RAUGYKLĖS G. 3-1, LT-01140 VILNIUS, LIETUVA +370 612 16112 info@aketuriarchitektai.lt www.aketuriarchitektai.lt</small>			Objektas: Daugiabučio gyvenamojo namo Maironio g. 27A, Vilniuje, rekonstravimo projektas (siurblinės pastato pritaikymas gyvenamajai funkcijai)	
	A1451	PV/PDV _{kon.}	L. REKEVIČIUS	2022-08-26	Dokumento pavadinimas: SKLYPO PLANO DALIS
A1463	ARCH	M. REKEVIČIENĖ	2022-08-26		
	ARCH	V. MITKEVIČIŪTĖ	2022-08-26		
	ARCH _{medtov.}	P. MAROZAS	2022-08-26		
Kalbos trump. LT	Statytojas: UAB "Siguva"			Brėžinio pavadinimas: SKLYPO SUTVARKYMO PLANAS	
				Dokumento žymuo: B.01	
				LAPJ	LAPAI
				1	1

Objekto vieta

Sklypo plotas	1804 m ²
Statinių užimtas žemės sklypo plotas	800 m ²
Sklypo užstatymo tankis	44%
Sklypo užstatymo intensyvumas	0,26
Projektuojamo pastato tūris	5790 m ³
Vidutinė žemės altitudė	109,54
Automobilių stovėjimo vietų skaičius	3
Bendras pastato plotas	1068
Antžeminis pastato plotas	472
Požeminis pastato plotas	596
Pastato energetinio naudingumo klasė	A++

Paviešinus projektinių pasiūlymų sprendinius visuomenei, buvo pastebėta paviešintuose projektinių pasiūlymų grafiniuose sprendiniuose (brėžiniuose) padaryta techninė klaida - brėžiniuose nulinė altitudė buvo skaičiuojama nuo -2 aukšto.

Pastebėjus klaidą ji buvo ištaisyta ir visuomenei viešo susirinkimo metu pristatomi projektinių pasiūlymų brėžiniai su teisingomis pastato altitudėmis, nulinė altitudė skaičiuojama nuo 1 aukšto

Automobilių ir dviračių saugyklos

Automobilių vietų poreikis skaičiuojamas pagal STR 2.06.04:2014, XIII skyriaus, 30 lentelės nuostatas ir "Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos suskirstymo į zonas pagal nustatytus automobilių stovėjimo vietų skaičiaus koeficientus schemą" (2017 12 12). Pagal šią schemą projektuojamas sklypas patenka į 1-ą zoną, kuriai taikomas minimalus koeficientas $k_{min}=0,25$ ir maksimalus koeficientas $k_{max}=1$ (pagal **pastabą);

Pagal STR 2.06.04:2014, XIII skyriaus, 30 lentelės nuostatas, pastatų reikmėms reikalingos 3 aut. stovėjimo vietų:

- 3 aut. stovėjimo vietos butams (reikalavimas - 1 vieta vienam butui, viso suprojektuota 3 butai);

[vertinus k_{min} ir k_{max} , galimas aut. stovėjimo vietų skaičius statinių naudojimui 1-3. **Aut. parkavimo vietos suprojektuotos pastato požeminiame aukšte - 3 vt.**

ŽN transporto sprendiniai. Remiantis STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“ projektuojame automobilių saugykloje B tipo 1 automobilių stovėjimo vietą ir vieną A tipo stovėjimo vietą. Atstumas nuo ŽN pritaikytų vietų iki įėjimo į pastatus - ne didesnis kaip 60m. Prie ŽN stovėjimo vietų numatomas 1500 mm pločio aikštelės. Lygių skirtumai tarp automobilių stovėjimo vietos ir išlipimo aikštelės de didesni kaip 150 mm. ŽN skirtos transporto stovėjimo vietos turi būti pažymėtos horizontaliu ženkliniu (neįgalioji su vežimėliu simbolis).

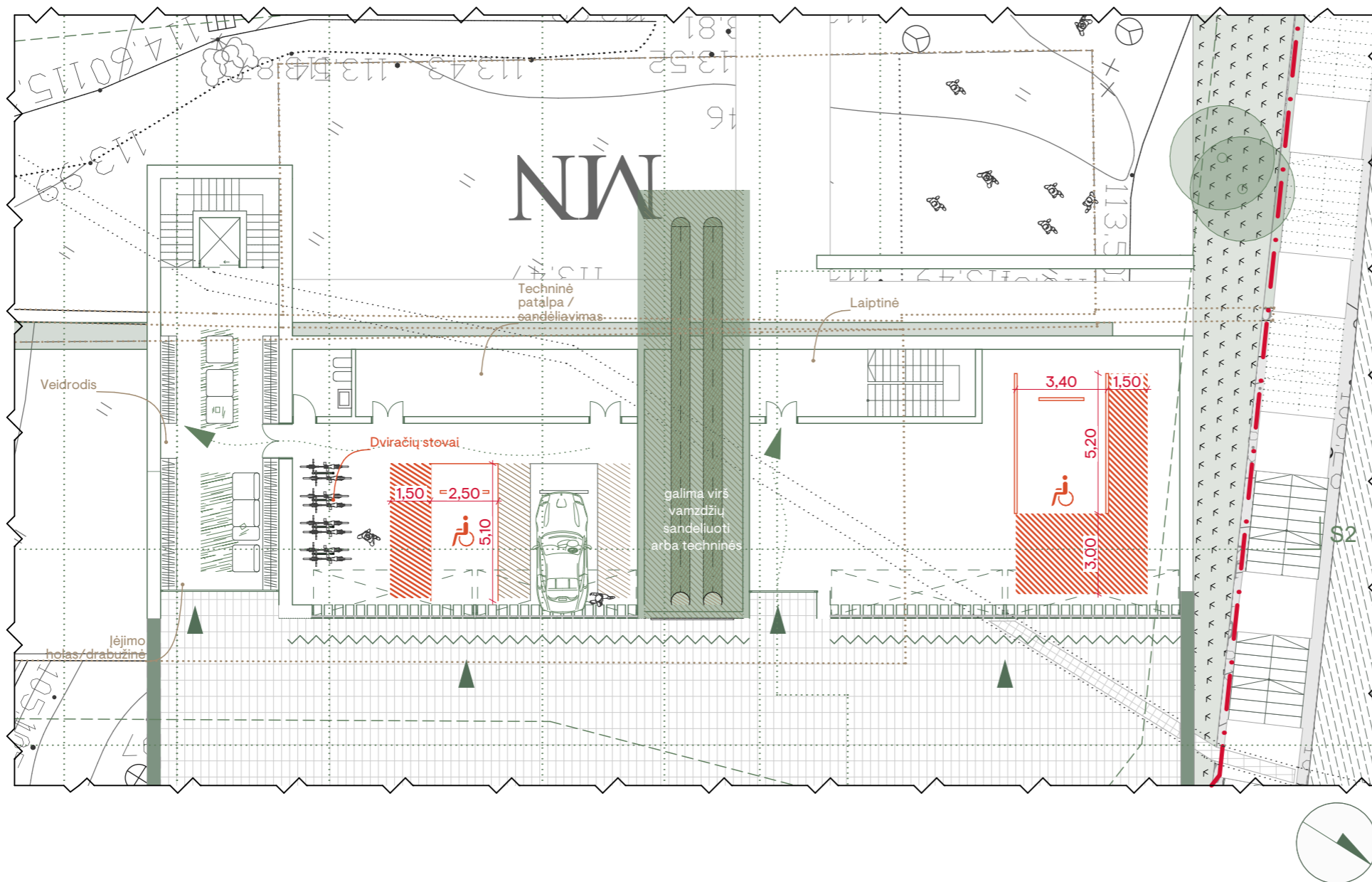
Dviračių vietų poreikis pagal STR 2.06.04:2014, XIII skyriaus, 43 lentelės nuostatas, pastatų reikmėms reikalinga 1 vieta (1 vt.-5 butai). **4 dviračių stovai suprojektuoti požeminiame aukšte bei 3 apžvalgos aikštelėje.**

* įvažiavimas į sklypą iškeltas į O. Šimaitės g. pėsčiųjų šaligatvių lygį

EKSPLIKACIJA (sklypo ribose)	EKSPLIKACIJA (už sklypo ribų - projektuojama)
projektuojamas pastatas	
sklypo riba	
rekonstruojamo pastato kontūras	
įvažiavimas į sklypą	
įėjimai į pastatą	
sodinami medžiai	sodinami medžiai už sklypo ribų
veja, želdiniai	veja, želdiniai už sklypo ribų
kieta danga - trinkelės	kieta danga - už sklypo ribų
kieta danga - trinkelės (vidinės pastato erdvės)	
projektuojamos atraminės sienutės sklype	projektuojamos atraminės sienutės už sklypo ribų
VŽ vaikų žaidimo aikštelė	rekonstruojamos esamos sienutės
PL poilsio erdvė	demontuojamos esamos sienutės
saugomos gatvių užstatymo išsklotinės	

Esami medžiai	
Sklype augantys geros būklės (1) medžiai	
Sklype augantys patenkinamos būklės (2) medžiai	
Sklype augantys nepatenkinamos būklės (3) medžiai	
Sklype augantys blogos būklės (4) medžiai	
Šalinami medžiai	
Esamų medžių šaknų apsaugos zona	
Medžio numeris ir būklė	

Kval. dok. Nr.	aketuri			Objektas: Daugiabučio gyvenamojo namo Maironio g. 27A, Vilniuje, rekonstravimo projektas (siurblinės pastato pritaikymas gyvenamajai funkcijai)	
	UAB "AKETURI ARCHITEKTAS" RALGYKLŲ G. 3-1, LT-01140 VILNIUS, LIETUVA +370 612 16112 info@aketuriarchitektai.lt www.aketuriarchitektai.lt				
	A1451	PV/PDV _{doc}	L. REKEVIČIUS		2022-08-26
	A1463	ARCH	M. REKEVIČIENĖ		2022-08-26
	ARCH	V. MITKEVIČIŪTĖ	2022-08-26	Dokumento pavadinimas: SKLYPO PLANO DALIS	
	ARCH _{modif}	P. MAROZAS	2022-08-26	Brėžinio pavadinimas: SKLYPO SUTVARKYMO PLANAS - ĮVAŽIAVIMAS Į SKLYPĄ	
Kalbos trump. LT	Statytojas: UAB "Siguva"			Dokumento žymuo: B.02	
				LAPJ 1	
				LAPAI 1	

Automobilių ir dviračių saugyklos

Automobilių vietų poreikis skaičiuojamas pagal STR 2.06.04:2014, XIII skyriaus, 30 lentelės nuostatas ir "Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos suskirstymo į zonas pagal nustatytus automobilių stovėjimo vietų skaičiaus koeficientus schemą" (2017 12 12). Pagal šią schemą projektuojamas sklypas patenka į 1-ą zoną, kuriai taikomas minimalus koeficientas $k_{min}=0,25$ ir maksimalus koeficientas $k_{max}=1$ (pagal **pastabą);

Pagal STR 2.06.04:2014, XIII skyriaus, 30 lentelės nuostatas, pastatų reikmės reikalingos 3 aut. stovėjimo vietų:

- 3 aut. stovėjimo vietos butams (reikalavimas - 1 vieta vienam butui, viso suprojektuota 3 butai);

Įvertinus k_{min} ir k_{max} , galimas aut. stovėjimo vietų skaičius statinių naudojimui 1-3. **Aut. parkavimo vietos suprojektuotos pastato požeminiame aukšte - 3 vt.**

ŽN transporto sprendiniai. Remiantis STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“ projektuojame automobilių saugykloje B tipo 1 automobilių stovėjimo vietą ir vieną A tipo stovėjimo vietą. Atstumas nuo ŽN pritaikytų vietų iki įėjimo į pastatus - ne didesnis kaip 60m. Prie ŽN stovėjimo vietų numatomas 1500 mm pločio aikštelės. Lygių skirtumai tarp automobilių stovėjimo vietos ir išlipimo aikštelės de didesni kaip 150 mm. ŽN skirtos transporto stovėjimo vietos turi būti pažymėtos horizontaliu ženklinimu (neįgaliojo su vežimėliu simbolis).

Dviračių vietų poreikis pagal STR 2.06.04:2014, XIII skyriaus, 43 lentelės nuostatas, pastatų reikmės reikalinga 1 vieta (1 vt.-5 butai). **4 dviračių stovai suprojektuoti požeminiame aukšte bei 3 apžvalgos aikštelėje.**

-2 aukšto patalpų eksplikacija

Nr.	Pavadinimas	Plotas (m ²)
01	Garažas	94,36
02	Drabužinė ir įėjimo holas	52,80
03	San. mazgas	5,50
04	Techninė patalpa/sandėliavimas	26,22
05	Laiptinė	11,00
07	Garažas	134,45
		324,33 m²

Pastabos:

1. Visi sprendiniai tikslinami techninio projekto metu
2. Sklypas patenka į Nekilnojamojo Kultūros paveldo vietovę – Vilniaus senamiestis (kodas 16073), Vilniaus senojo miesto ir priemiesčių archeologinę vietovę (kodas 25504) bei Vilniaus miesto gynybinių itvirtinimų liekanų (39) teritoriją.

Kval. dok. Nr.	aketuri			Objektas: Daugiabučio gyvenamojo namo Maironio g. 27A, Vilniuje, rekonstravimo projektas (siurblinės pastato pritaikymas gyvenamajai funkcijai)	
	UAB "AKETURI ARCHITEKTAS" RALIGYKLOS G. 3-1, LT-01140 VILNIUS, LIETUVA +370 612 16112 info@aketuriarchitektai.lt www.aketuriarchitektai.lt				
	A1451	PV/PDV _{arch}	L. REKEVIČIUS		2022-07-26
	A1463	ARCH	M. REKEVIČIENĖ		2022-07-26
		ARCH	V. MITKEVIČIŪTĖ	2022-07-26	
		ARCH _{markov}	P. MAROZAS	2022-07-26	
Kalbos trump. LT	Statytojas: UAB "Siguva"			Dokumento žymuo: B.03	
				LAPŲ	
				LAPAI	
			1	1	

Kultūros paveldo departamento
Vilniaus teritoriniam skyriui

Vilniaus senojo miesto su priemiesčiais (25504), Vilniaus senamiesčio (16073), Vilniaus miesto gynybinių įtvirtinimų liekanų (39) teritorijose, Vilniaus m. sav., Vilniaus m., Maironio g. 27A
2018 m. atliktų

ŽVALGOMŲJŲ ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ PAŽYMA

2018 m. spalio mėn. UAB „Senojo miesto architektai“ užsakymu UAB „Teisinga orbita“ atliko žvalgomuosius archeologinius tyrimus (vad. T. Bajarūnas) Vilniaus senojo miesto su priemiesčiais (25504), Vilniaus senamiesčio (16073), Vilniaus miesto gynybinių įtvirtinimų liekanų (39) teritorijose, Vilniaus m. sav., Vilniaus m., Maironio g. 27A (žr. priedą Nr. 1). Tyrimų leidimą (LA-447) 2018 m. spalio 3 d. išdavė Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (žr. priedą Nr. 4). Archeologinių tyrimų metu buvo iki žemio ištirti trys 2x2 m šurfai ir vienas 2x3 m šurfas (žr. priedą Nr. 1), iš viso 18 m² plotas. Žvalgomųjų archeologinių tyrimų tikslas – nustatyti ar sklypo teritorijoje esama archeologinio sluoksnio, archeologinių struktūrų, suformuoti paveldosauginę (-es) išvadą (-as).

Šurfas Nr. 1 tirtas sklypo Maironio g. 27A P dalyje, priešais išlikusias Vilniaus gynybinės sienos liekanas, topografiškai lygioje vietoje, orientuotas Š kryptimi, 2x2 m dydžio (žr. priedą Nr. 1, Fotografiją Nr. 1). Šurfo koordinatės (LKS–94):

X	Y	Centro Z (H _{abs})
583351.86	6060928.18	113,52
583350.04	6060928.32	113,55
583349.91	6060926.36	113.73
583351.91	6060926.13	113.65

Tirtos vietos viršuje slūgsojo 0,05 m storio velėnos sluoksnis, po šiuo sekė 0,55 – 0,60 m storio šviesiai pilko smėlio sluoksnis. Po šiais sluoksniais slūgsojo 0,75 – 0,80 m storio permaišytas gelsvas, pilkas smėlis su žvyro tarp sluoksniais kuriame aptinkamos XVII – XX a. radiniai (buitinės

keramikos fragmentai, stiklas), stambios griuvenos (gotikinių plytų liekanos) ir statybinės XX a. griuvenos (betoninių konstrukcijų liekanos, asfalto fragmentai). Po pastaruoju sluoksniu buvo pasiektas 0,60 m storio permaišytas tamsiai pilko smėlio, gelsvo smėlio sluoksnis su XVII – XX a. radiniais (buitinės keramikos fragmentais, stiklu, XX a. šiukšlėmis) (Fotografiją Nr. 3). Atsižvelgiant į tai, kad gruntas tapo nestabilus, šūrfas tirtas iki 2,05 m gylio ir buvo nuspręsta pasiekti įžemio lygį kalamojo grąžto pagalba. Sukalus grąžtą 2 m į gylį, įžemis nebuvo pasiektas. Šūrfas tirtas iki bendro 2,05 m gylio (Fotografiją Nr. 4). Po tyrimų šūrfas užkastas (žr. Fotografiją Nr. 22).

Šūrfas Nr. 2 tirtas sklypo Maironio g. 27A PR dalyje, siekiant nustatyti 1987 m. savavališkai iškastos duobės¹ ribas, topografiškai lygioje vietoje, orientuotas ŠR kryptimi, 2x2 m dydžio (žr. priedą Nr. 1, Fotografiją Nr. 2). Šurfo koordinatės (LKS–94):

X	Y	Centro Z (H _{abs})
583327.31	6060943.42	113.67
583328.88	6060944.46	113.68
583330.02	6060942.69	113.71
583328.38	6060941.70	113.73

Tirtos vietos viršuje buvo išklotos 0,10 m storio betoninės plytelės, po kuriomis sekė 0,10 – 0,15 m storio skaldos sluoksnis. Po šiuo sluoksniu sekė 0,05 m storio šviesiai rudo smėlio sluoksnis. Po šiais slūgsojo 1,70 – 1,80 m storio tamsiai pilko smėlio su balto smėlio tarp sluoksniais sluoksnis, kuriame buvo aptiktos XX a. statybinėmis griuvenos (betoninių konstrukcijų liekanos, asfalto fragmentai), XVII – XX a. radiniai (buitinės keramikos fragmentai, XX a. šiukšlės) (Fotografijas Nr. 6 ir 7). 2,10 m gylyje buvo pasiektas betoninis pagrindas, kuris vėliau paaiškėjo, kad yra susijęs su šiuo metu veikiančia šilumine trasa, todėl giliau kasti šurfo nebuvo tikslingas ir įmanoma. Dėl šių priežasčių šūrfas tirtas iki 2,10 m gylio V dalyje, o R tik iki 1,80 m (Fotografiją Nr. 5). Po tyrimų šūrfas užkastas (žr. Fotografiją Nr. 23).

Šūrfas Nr. 3 tirtas sklypo Maironio g. 27A Š dalyje, priešais 2002 m. atliktų archeologinių žvalgymų (vad. R. Žukovskis) metu aptiktus Vilniaus gynybinės sienos mūro fragmentus², topografiškai nelygioje vietoje, orientuotas ŠR kryptimi, 2x3 m dydžio (žr. priedą Nr. 1, Fotografiją Nr. 8). Šurfo koordinatės (LKS–94):

¹ Patkauskas, S., 1987, *Žemės kasimo darbų šiluminės vandentiekio siurblinės statybos zonoje Tiesos g. (Bokšto – Kūdrų g. kampas) archeologinės priežiūros ataskaita*, Vilnius, (ataskaitos kopiją pateikė užsakovas, ataskaitos ištrauka – žvalgomųjų archeologinių tyrimų projekto priede Nr. 3);

² Žukovskis, R., 2003, *Žvalgomųjų archeologinių tyrimų ir žvalgymų Kūdrų g. Vilniuje, 2002 metais ataskaita*, Vilnius, 2003, LIIR f. 1 byla 3925

X	Y	Centro Z (H _{abs})
6060971.26	583340.75	105.93
6060969.63	583341.85	106.09
6060971.24	583344.15	105.28
6060972.82	583343.11	105.04

Tirtos vietos viršuje buvo 0,10 m storio velėnos sluoksnis, po kuriuo atsidendgė 0,20 m storio šviesiai pilka žemė su XX a. šiukšlėmis. Po šiuo sluoksniu sekė 0,80 – 1,10 m storio šviesiai pilkos žemės sluoksnis su XVII – XX a. radiniais (buitinės keramikos fragmentais, XX a. statybinėmis griuvenomis ir šiukšlėmis, smulkiomis ir stambiomis griuvenomis). Šiame sluoksnyje atsidendgė Vilniaus gynybinės sienos fragmentas (žr. Fotografijas Nr. 9 – 12), viršutinė jo dalis – 104,66 m H_{abs}, o pati žemiausia – 103,11 m H_{abs}. Panašu, kad mūras yra apardytas XX a. statybos darbų ir geriausiai išlikęs PV šurfo dalyje. Mūras išsidėstęs beveik per visą šurfą, tik šurfo R dalyje jis nebuvo aptiktas. Mūras sudarytas iš kalkių skiedinio, 30x15x8 cm dydžio gotikinių plytų ir stambių akmenų. Mūrą apžiūrėjęs architektūros ekspertas Robertas Zilinskas jį datavo XVII a. pradžia. Pagal 1648 m F. Getkanto planą aptiksliai šalia šios vietos Vilniaus gynybinė sienas daro posūkį (žr. priedus Nr. 1 ir 2), tai galėtų paaiškinti tokį mūro išsidėstymą šurfe. Taip pat išlieka tikimybė, kad čia gali būti Vilniaus gynybinės sienos kontraforso liekanos. Po ankščiau minėtu sluoksniu aptinkamas 0,70 – 0,80 m storio XVII – XVIII a. tamsiai pilko smėlio kultūrinis sluoksnis su tą įrodančiais archeologiniais radiniais (XVII – XVIII a. monetomis, kulkomis, buitinės keramikos fragmentais, kitais spalvotųjų metalų dirbiniais). Po šiuo, šurfo ŠV dalyje, aptinkamas 0,10 – 0,20 m storio kalkių, smulkių griuvenų ir žvyro sluoksnis. Po juo, šurfo ŠV dalyje, slūgsojo 0,20 – 0,50 m storio tamsiai pilkos žemės sluoksnis (Fotografijas Nr. 16 ir 17). Įžemis – žalsvas molis, šurfe pasiskirstęs skirtingai. Jo lygis nuo centrinės šurfo dalies į ŠV šurfo dalį krenta nuo 103,64 iki 102,08 m H_{abs} (žr. Fotografijas Nr. 14 – 17). Įžemis giliausioje šurfo vietoje, ŠV dalyje, pasiektas 3,20 m gylyje. Jau pasiekus 3,00 m gylį šioje vietoje pradėjo sunktis vanduo. Šurfas tirtas iki 3,20 m gylio. Po tyrimų Vilniaus gynybinės sienos fragmentai padengti keliais sluoksniais agroplėvelės (žr. Fotografiją Nr. 13) ir šurfas užkastas, tuo pačiu sausu gruntu (žr. Fotografiją Nr. 24).

Šurfas Nr. 4 tirtas sklypo Maironio g. 27A V dalyje, siekiant nustatyti ar šioje sklypo dalyje yra išlikęs nesuardytas archeologinis sluoksnis, topografiškai lygioje vietoje, orientuotas ŠR kryptimi, 2x2 m dydžio (žr. priedą Nr. 1, Fotografiją Nr. 18). Šurfo koordinatės (LKS-94):

X	Y	Centro Z (H_{abs})
583327.31	6060943.42	113.67
583328.88	6060944.46	113.68
583330.02	6060942.69	113.71
583328.38	6060941.70	113.73

Tirtos vietos viršuje buvo 0,10 m storio velėnos sluoksnis, po kuriuo atsidengė 0,05 – 0,10 m storio šviesiai rudo smėlio sluoksnis. Po šiuo sluoksniu sekė 0,70 – 0,80 m storio permaišytas tamsiai rudos žemės sluoksnis su XX a. statybinėmis griuvenomis ir pavieniais XVII – XVIII a. radiniais. Po šiais slūgsojo 0,40 – 0,60 m storio tamsiai pilkos žemės sluoksnis su XX a. šiukšlėmis (žr. Fotografijas Nr. 20, 21). Dėl plane nurodytu komunikacinių tinklų paklaidos, 1,40 m gylyje, ties šurfo centru, buvo aptiktas nuotekų vamzdis. Taip pat šurfe pradėjo sunktis vanduo (žr. Fotografiją Nr. 19). Šurfą toliau kasti nebuvo naudinga ir tikslinga, todėl įžemio lygis buvo patikrintas kalamuoju gražtu. Paaiškėjo, kad giliau pradeda smarkiai sunktis vanduo ir gruntas iš gražto tiesiog išbyra, todėl šiuo būdu nebuvo neįmanoma nustatyti įžemio lygio. Dėl šių priežasčių šurfas tirtas iki 1,40 m gylio. Po tyrimų šurfas užkastas (žr. Fotografiją Nr. 25).

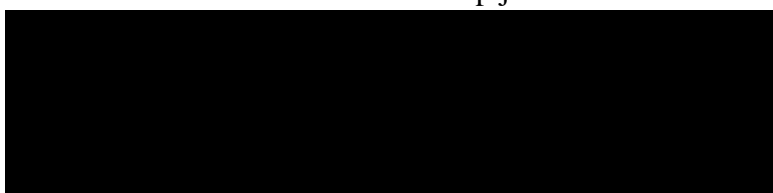
Apibendrinant žvalgomųjų archeologinių tyrimų rezultatus, matome, kad Vilniaus senojo miesto su priemiesčiais (25504), Vilniaus senamiesčio (16073), Vilniaus miesto gynybinių įtvirtinimų liekanų (39) teritorijų, Vilniaus m. sav., Vilniaus m., sklypo Maironio g. 27A teritorijos PR ir PV dalys yra smarkiai apnaikintos XX a. statybos ir komunikacijų tiesimo darbų. Pavieniai XVII – XVIII a. radiniai ir pavieniai gotikinių plytų fragmentai rodo, kad Vilniaus gynybinė siena šioje teritorijoje galėjo eiti ir kultūrinis sluoksnis čia kadaise egzistavo, tačiau didžiojoje šios sklypo dalies teritorijoje dabar jis yra nukastas ir permaišytas. Kadangi šioje teritorijoje išlieka tikimybė aptikti dar nesuardytas Vilniaus gynybinės sienos liekanas ir nesuardytą XVII – XVIII a. archeologinį sluoksnį, atliekant žemės judinimo darbus šioje teritorijoje yra reikalingi archeologiniai žvalgymai, o jų metu aptikus archeologinį sluoksnį – detalieji archeologiniai tyrimai. Matome, kad sklypo Š dalyje situacija skiriasi. Šioje teritorijoje buvo aptiktos Vilniaus gynybinės sienos liekanos ir 0,70 – 0,80 m storio XVII – XVIII a. kultūrinis sluoksnis, todėl atliekant žemės judinimo darbus šioje sklypo teritorijoje yra reikalingi detalieji archeologiniai tyrimai. Šioje sklypo teritorijoje prieš atliekant

detaliuosius archeologinius tyrimus siūloma mechanizuotai nukasti viršutinius archeologiškai nevertingus sluoksnius iki 0,80 – 1,00 m gylio nuo esamo paviršiaus.

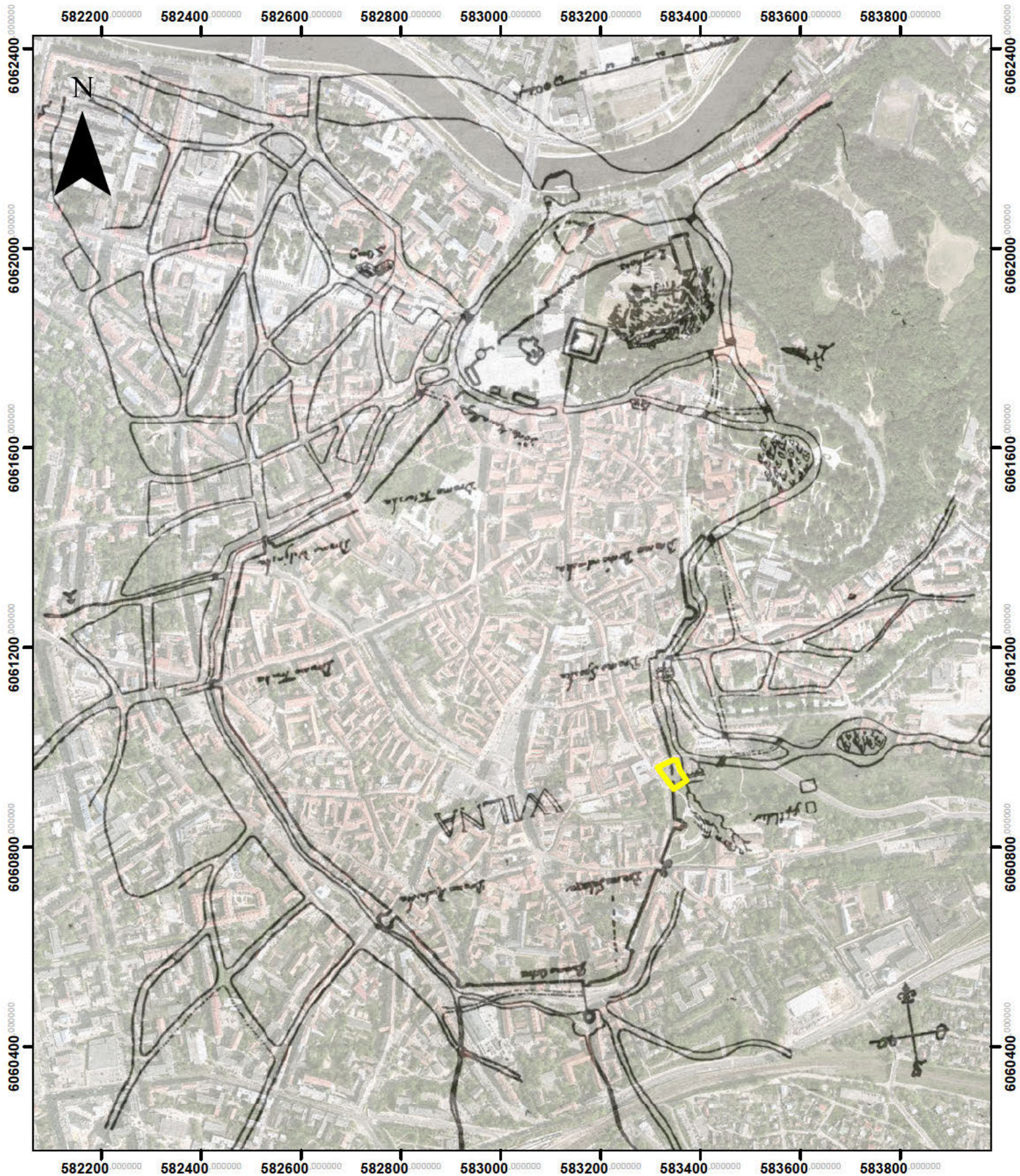
PRIEDAI:

1. Situacijos planas, M 1:400.
2. Apytikslis 1648 m. F. Gedkanto Vilniaus gynybinės sienos planas, M 1:10 000.
1. Žvalgomųjų archeologinių tyrimų fotografijos.
2. 2018–10–03 išduoto leidimo Nr. LA-447 kopija.

Archeologas

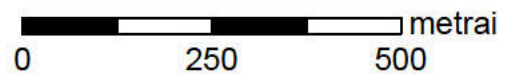
Priedas Nr. 2. Apytikslis 1648 m. F. Gedkanto Vilniaus gynybinės sienos planas, M 1:10 000

1:10 000

Sutartiniai ženklai

 Sklypo Maironio g. 27A ribos

 metrai
0 250 500

Priedas Nr. 3. Žvalgomųjų archeologinių tyrimų fotografijos

Šurfas Nr. 1.

Fotografija Nr. 1. Šurfo Nr. 1 bendras situacinis vaizdas prieš tyrimus

Fotografija Nr. 2. Šurfo Nr. 1 bendras situacinis vaizdas pasiekus 2 m gylį

Fotografija Nr. 3. Šurfo Nr. 1 PR sienelė pasiekus 2 m gylį

Šurfas Nr. 2.

Fotografija Nr. 4. Šurfo Nr. 2 bendras situacinis vaizdas prieš tyrimus

Fotografija Nr. 5. Šurfo Nr. 2 bendras situacinis vaizdas ŠV šurfo dalyje pasiekus betoninę (šiluminės trasos) dangą

Fotografija Nr. 6. Šurfo Nr. 2 PR sienelė pasiekus betoninę (šiluminės trasos) dangą

Šurfas Nr. 3

Fotografija Nr. 7. Šurfo Nr. 2 ŠV sienelė pasiekus betoninę (šiluminės trasos) dangą

Fotografija Nr. 8. Šurfo Nr. 3 bendras situacinis vaizdas prieš tyrimus

Fotografija Nr. 9. Šurfo Nr. 3 bendras situacinis vaizdas iš PR, atidengus gynybinės sienos liekanas ir pasiekus įžemį

Fotografija Nr. 10. Šurfo Nr. 3 bendras situacinis vaizdas iš PV, atidengus gynybinės sienos liekanas ir pasiekus įžemį

Fotografija Nr. 11. Šurfo Nr. 3 bendras situacinis vaizdas iš ŠR, atidengus gynybinės sienos liekanas ir pasiekus įžemį

Fotografija Nr. 12. Šurfo Nr. 3 bendras situacinis vaizdas iš PR, atidengus gynybinės sienos liekanas ir pasiekus įžemį

Fotografija Nr. 13. Šurfo Nr. 3 bendras situacinis vaizdas iš ŠR, prieš užkasinėjant, uždengus gynybinės sienos liekanas keliais sluoksniais agroplėvelės

Fotografija Nr. 14. Šurfo Nr. 3 PR sienelė

Fotografija Nr. 15. Šurfo Nr. 3 PV sienelė

Fotografija Nr. 16. Šurfo Nr. 3 ŠR sienelė

Fotografija Nr. 17. Šurfo Nr. 3 ŠV sienelė

Šurfas Nr. 4

Fotografija Nr. 18. Šurfo Nr. 4 bendras situacinis vaizdas prieš tyrimus

Fotografija Nr. 19. Šurfo Nr. 4 bendras situacinis vaizdas pasiekus nuotekų vamzdį ir pradėjus sunktis vandeniui

Fotografija Nr. 20. Šurfo Nr. 4 PR sienelė

Fotografija Nr. 21. Šurfo Nr. 4 ŠV sienelė

Užkasti Šurfai

Fotografija Nr. 22. Užkastas šurfas Nr. 1

Fotografija Nr. 23. Užkastas šurfas Nr. 2

Fotografija Nr. 24. Užkastas šurfas Nr. 3

Fotografija Nr. 25. Užkastas šurfas Nr. 4

Priedas Nr. 4

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS

LEIDIMAS ATLIKTI ARCHEOLOGINIUS TYRIMUS

2018-10-03

(data)

Nr.

Vilnius

LA-447

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (Žin., 1995, Nr. 3-37; 2004, Nr. 153-5571) 18 straipsnio 6 dalimi, šis leidimas išduotas

---

arba mokslo laipsnis ir (ar) pedagoginis vardas)

atlikti:

Vilniaus senajo miesto ir priemiesčių archeologinė vietovė (25504), Vilniaus senamiesčio (16073), Vilniaus miesto gynybinių įtvirtinimų liekanų (39) teritoriją

(numatomos tirti vietos pavadinimas, unikalus kodas Kultūros vertybių registre,

Vilniaus m. sav., Vilniaus m., Maironio g. 27A

adresas, archeologinių tyrimų pobūdis)

žvalgomojus archeologinius tyrimus

pagal archeologinių tyrimų projektą:

Vilniaus senajo miesto vietos su priemiesčiais (25504), Vilniaus senamiesčio (16073), Vilniaus miesto gynybinių įtvirtinimų liekanų (39) teritoriją, Vilniaus m. sav., Vilniaus m., Maironio g. 27A žvalgomųjų archeologinių tyrimų projektas, 2018-10-02

(projekto pavadinimas, aprobavimo data)

archeologinių tyrimų grupę sudaro šie archeologai (pildoma, jeigu grupė sudaroma):

(vardai, pavardės)

(antra pusė)

Papildomi paveldosaugos reikalavimai archeologinių tyrimų metu :

Leidimas galioja iki 2018-11-30
(metai, mėnuo, diena)

Leidimo galiojimas pratęstas iki _____
(metai, mėnuo, diena)

Apskaitos, paveldotvarkos planavimo
skyriaus vyr. specialistė

(leidimą išdavusio tarnautojo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas, pavardė)

(leidimą galiojimą pratęsusio tarnautojo pareigų
pavadinimas)

(parašas)

(vardas, pavardė)

Leidimas taip pat tyrėjui suteikia teisę naudoti elektronines priemones, sudarinėti planus, filmuoti, fotografuoti, piešti, rinkti radinius ir mėginius tiriamame objekte.

Tyrėjas archeologinių tyrimų metu ir juos atlikęs privalo laikytis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (Žin., 1995, Nr. 3-37; 2004, Nr. 153-5571), Paveldo tvarkybos reglamento PTR 2.13.01:2011 „Archeologinio paveldo tvarkyba“, patvirtinto Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. rugpjūčio 16 d. įsakymu Nr. ĮV-538 (Žin., 2011, Nr. 109-5162), Nekilnojamųjų kultūros vertybių atskleidimui reikalingų tyrimų duomenų apimties aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Kultūros ministro 2005 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. ĮV-259 (Žin., 2005, Nr. 80-2927), Kultūros paveldo objektų ar vietovių apžiūros, būklės fiksavimo ir tyrimo atlikimo užtikrinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. ĮV-240 (Žin., 2005, Nr. 76-2766), Nekilnojamojo kultūros paveldo tyrimų metu rastų archeologinių radinių perdavimo muziejams taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. ĮV-66 (Žin., 2005, Nr. 30-960), Leidimų atlikti archeologinius tyrimus išdavimo tvarkos aprašo, kitų teisės aktų nustatytų paveldosaugos reikalavimų ir šiame leidime nustatytų papildomų paveldosaugos reikalavimų.

UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ „TEISINGA ORBITA“

**Pažyma apie sklype Maironio g. 27A, Vilniuje, ir jo aplinkoje
atliktus archeologinius tyrimus, vietovės archeologinę situaciją**

Archeologinių ir kitų tyrimų apžvalga–apibendrinimas

Autorius – [REDACTED]

4/23/2018

Jvadas. Iš istorinių planų, kitos istorinės informacijos, bendro istorinės geografijos suvokimo, žinoma, kad tiriamasis sklypas Maironio g. 27A yra amžių bėgyje stipriai kitusiame, urbanizuotame Vilnios upės šlaite. Natūraliai bei dėl žmogaus veiklos šioje Vilniaus dalyje Vilnios vaga kito, atsirasdavo ir nunykdavo protakos, kanalai, salos, kol galop susiformavo dabartinė situacija, kai upės vaga nuo tiriamojo sklypo šiaurės rytinės ribos yra nutolusi apie 120 m. Iš istorinių planų, pvz., vadinamojo „Fiurstenhofo“ Vilniaus plano, datuojamo 1737 metais, žinome, kad kai kuriais istoriniais laikotarpiais vanduo būdavo gerokai arčiau sklypo Maironio g. 27A vietos. Vilniaus miesto dalis, kurioje yra tiriamasis sklypas veikiausiai buvo apgyvendinta ar tiesiog buvo gyvenamosios vietos įtakos zonoje jau XIV amžiuje. Pasibaigus kovų su kryžiuočiais ir jų sąjungininkais, vidaus kovų laikotarpiui, po santykinai ramaus XV amžiaus II ketvirčio – II pusės, XV amžiaus pabaigoje Lietuvos sostinei iškilo pavojus iš Rytų – Maskvos valstybės ir jos tuometinių sąjungininkų, Krymo totorių. Totorių raiteliai pasiekdavo netolimas Vilniaus apylinkes, todėl buvo būtina įtvirtinti miestą. Tuo tikslu 1503–1522 metais centrinė miesto dalis apjuosta mūrine gynybine siena su vartais. Dalis tiriamojo sklypo atsidūrė vidinėje (miesto) gynybinės sienos pusėje, dalis – išorinėje (priemiesčio). XVI amžiuje – XVII amžiaus I pusėje gynybinės sienos vidiniame perimetre, būta gynybiniais tikslais neužstatyto zonos – pravažiavimo kelio. Tikėtina, kad iš tokio kelio išsivystė ir pietinė dabartinės Bokšto gatvės dalis. Vėliau, miestui vystantis, šios teritorijos užstatymas, veikla joje kito. Sklypo istorinė urbanistinė raida tyrinėjama istorikės Aušrelės Racevičienės parengtoje istorinėje pažymoje, todėl istorinių duomenų plačiau nebeapžvelgsime.

Tiriamajame sklype ir artimiausioje jo aplinkoje yra atliktas santykinai didelis kiekis archeologinių tyrimų, todėl yra galimybė, pasiremiant ankstesnių tyrimų rezultatais, apžvelgiant pagrindinius šių tyrimų metu fiksuotus faktus, bent dalinai rekonstruoti sklypo ir jo artimiausios aplinkos raidą. Tai ir yra pagrindinis šio darbo tikslas.

Archeologinių tyrimų apžvalga. Archeologiniai tyrimai tiriamajame sklype, tuomet vadintame „Tiesos g. 19/26“ pirmą kartą atlikti 1983 metais. Čia buvo sumanyta statyti šiluminę vandens siurblinę, o statybos vietoje buvo atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrimai¹. Siekta išsiaiškinti būsimos statybos teritorijoje esančio kultūrinio sluoksnio vertę, storį, ruošiantis kitame archeologinių tyrimų sezone atlikti [detaliuosius] archeologinius tyrimus. Ištirtos septynios įvairaus dydžio [žvalgomosios] perkastos (žr. pav. 1, 3, 4). Tyrimai vyko tuomet sklypo vietoje buvusiame terasuotame šlaite, tad jas stengtasi išdėstyti taip, kad jos apimtų beveik visą sklypo teritoriją, o jas ištyrus būtų galima padaryti suvestinį šlaito pjūvį. Žvalgomųjų tyrimų metu ištirtas 81,4 m² plotas. *Perkasa 1* 7,4×4,0 m dydžio, žemės paviršiaus H_{abs}. (Baltijos aukščių sistemoje) 110,96–111,48 m. Perkasoje fiksuotas 2,5–3,0 m pločio perkasimas, nustatyta, kad tai yra medinio vandentiekio vieta. Statant šį vandentiekį apardytas akmenų grindinys. Šis grindinys iš stambokų lauko akmenų, kurie sukrauti netvarkingai, nehorizontaliai. Žemiau grindinio iki pat įžemio kasti pilkos žemės sluoksniai, kuriuose aptikta keraminių indų šukių. Pasiėkus įžemį jame išryškėjo dvi ovalo pavidalo tamsios žemės dėmės – menamos ilgalaikės ugniavietės. Tiriant jas surasta XIV–XV amžiams būdingos buitinės keramikos fragmentų. Tiriant vandentiekio perkasimą, kuris nuo įžemio paviršiaus įgilintas 1,0–1,3 m, nustatyta, kad šioje vietoje būta dviejų lygiagrečių vamzdžių (sunykę), atstumas tarp kurių 35 cm. Rasta keletas medinių vamzdžių geležinių movų fragmentų. Vamzdžiai buvo nuolaidūs šlaito kryptimi. *Perkasa 2* tirta 2 m atstumu rytus pirmosios perkastos

¹ STASYS PATKAUSKAS, *Žvalgomųjų archeologinių darbų Vilniuje, Tiesos 19–27 (Kūdry – Bokšto g. Kampas) ataskaita*, Vilnius, 1985, Lietuvos istorijos instituto rankraštynas (toliau – LIIR) f. 1 byla 1423;

pietrytinio kampo. Perkasos 2 4,7 m ilgio ir 2 m pločio. Žemės paviršiaus H_{abs} . perkasos vietoje 108,97–111,25 m. Ji buvo tiriama toje vietoje, kur žemės paviršius staigiai pereina į statų šlaitą. Nukasant viršutinius sluoksnius, kurių storis siekė 1,0–1,2 m, jų apatinėje dalyje ėmė daugėti griuvenų, kalkių skiedinio, o 1,4 m gylyje nuo žemės paviršiaus ėmė ryškėti sienos kontūrai. Mūras – netvarkingai sukrauti akmenys, plytų dalys, geltonos ir rausvos spalvų be [aiškesnės] sistemos mūrytos plytos. Atkasus sieną paaiškėjo, kad tai pietų–šiaurės kryptimi orientuotos Vilniaus miesto gynybinės sienos likučiai. Tirtojoje vietoje sienos liekanų plotis 2,15 m, jų apatinė, pamatinė, dalis remiasi į smėlio įžemį, apie 15 cm yra įgilinti į jį. Viršutinės mūro dalies H_{abs} . 108,85–109,35 m. Nuo atkastosios mūro dalies šiaurinio galo mūras nebesitęsia, manoma, kad jis nuardytas tuo metu šlaite dar buvusių požeminių rūsių statybos metu ar ankstesniu laikotarpiu. Aptiktajame mūre vyravo stambūs lauko akmenys, plytgaliai – mažiau. Šie 15÷16×7,5÷10 cm dydžio, ne visos plytos buvo taisyklingo pavidalo. Rišta pilkšvos spalvos kalkių skiediniu su smulkaus žvyro užpildu. Kalkių skiedinys kietas su neišdegtų kalkių intarpais. Mūro aplinkoje tirtame grunte aptikta daug statybinių atliekų. Iš miesto pusės prie gynybinės sienos liekanų atkarpos glaudžiasi iki 30 cm storio siekiantis tamsesnės žemės sluoksnis, kuriame yra nemažas kiekis angliukų ir degėsių. Šiame sluoksnyje archeologinių radinių nerasta. *Perkasa 3* iškasta 0,8 m atstumu nuo perkasos 2, šlaitu žemyn. Žemės paviršiaus H_{abs} . perkasos vietoje 107,04–107,99 m. Perkasoje iki 2,0–2,8 m gylio tirta daržų, kaip manoma, užslinkę grunto sluoksniai. Įvardinta, kad šioje vietoje kultūrinio sluoksnio nerasta². 2,0–2,8 m atkastas žvyro su gargždu, vandeniui nelaidus žalsvo molio įžemis. *Perkasa 4* ištirta visiškai greta perkasos 3, žemesnėje šlaito terasoje. Žemės paviršiaus H_{abs} . perkasos vietoje 103,42–105,49 m. Perkasos 5×3 m dydžio, joje iki pat įžemio kastas gruntas, tyrimų vadovo įvardintas „daržo žeme“. Ištyrus perkasą iki įžemio, jos dugne aptikta dėžės–šulinys iš storų obliuotų vertikalių lentų, lentomis grįstas ir jos dugnas. Manoma, kad šis statinys buvo skirtas vandens surinkimui. Konstatuota, kad archeologinio sluoksnio perkasos vietoje nerasta. *Perkasa 5* tirta truputį daugiau nei už 1 m nuo perkasos 4. Žemės paviršiaus H_{abs} . perkasos vietoje 101,44–103,06 m. Ši 4 m ilgio ir 1,6 m pločio, archeologinio sluoksnio ir joje nerasta – po 1,6 m storio tamsaus su (sovietinėmis?) šiukšlėmis maišyto grunto sluoksniu atkastas šlapias žalsvo, į šlyną panašaus smėlio sluoksnis – menamas įžemis. Nurodoma, kad gruntinio vandens lygis šioje vietoje beveik sutapo su greta stovinčio (dabartinis adresas – Maironio g. 27) namo kiemo paviršiumi. *Perkasa 6* tirta 10–11 m atstumu į šiaurę nuo perkasos 3. Pradėta kasti 3×3 m dydžio perkasos, kuri vėliau pailginta vakarų kryptimi ir tapo 12 m² ploto. Tiriant šią perkasą siekta nustatyti ar tiriamojoje vietoje esama archeologinio sluoksnio. Tyrimų vadovas nurodo, kad visas, didesnis nei 3 m storio sluoksnis – nuo šlaito nuslinkęs gruntas. Tai yra tamsios spalvos žemė su nežymiais plytų, kalkių trupiniais. Nurodoma, kad „jokio kultūrinio sluoksnio nėra“, tik perkasos viduryje 3 m gylyje nuo žemės paviršiaus atkastas ant įžemio pastatyto mūro fragmentas. Plytų mūro atkarpa 1,2 m ilgio, 55 cm pločio viršuje ir 67 cm pločio apačioje. Mūryta iš raudonų ir rausvų degto molio plytų, kurių dydis 32,8÷33,5×15,0÷16,5×7,0÷7,1 cm. Įžemis perkasos vietoje – nuo 3,6 m nuo šlaito paviršiaus. Archeologinių radinių tyrimo metu neaptiktas. *Perkasa 7* yra 3,5×2,0 m dydžio, ji tirta šlaite žemiau perkasos 6. Iškasus perkasą iki 1,5 m gylio srove ėmė plūsti vanduo ir perkasos tyrimą teko nutraukti. Nurodoma, kad 1,5 m gylio tirta nuo šlaito nuslinkęs gruntas. Ataskaitos išvadų

² Pagal dabar galiojančiuose archeologinius tyrimus reglamentuojančiuose dokumentuose naudojamas sąvokas reiktų konstatuoti, kad neaptikta „archeologijos požiūriu vertingo kultūrinio sluoksnio“ arba tiesiog „archeologinio sluoksnio“, t. y. kultūrinio sluoksnio susiformavusio iki 1800 metų;

nurodoma: 1) per būsimos statybos teritoriją praeina miesto gynybinė siena, 2) išliko tik apatinė pamatų dalis, akmenų ir plytų mūro fragmentai, 3) šie iki 2,15 m pločio ir 1,25 m aukščio, 4) [tyrimų vadovo teigimu] kultūrinis sluoksnis susiformavo tik nuo gynybinės sienos į miesto pusę, 5) ankstyviausi žmogaus veiklos pėdsakai tirtojoje vietoje siekia XIV amžių, 6) statybos metu reikia išsaugoti miesto gynybinės sienos liekanas.

Tyrimai pratęsti 1984 metais³, atlikti archeologiniai kasinėjimai, pagal dabar vartojamą terminologiją vadintini „detaliaisiais archeologiniais tyrimais“. Šių tyrimų metu ištirtos trys įvairaus dydžio perkastos, ištirtas bendras 180 m² plotas. *Perkasa I* 18,5 m ilgio ir 6 m pločio, ji apėmė teritoriją nuo greta Bokšto gatvės esančios akmenų tvoros iki šlaito apačioje buvusių rūšių. Nukalus viršutinį 30–40 cm storio sluoksnį ir žemiau buvusį iki 10 cm storio tamsiai pilkos žemės sluoksnį atkastas akmenų grindinys. Manoma, kad tai buvo kiemo paviršiaus grindinys, jame buvo vakarų–rytų (t. y. šlaito link) kryptimis žemėjantis latakas paviršinio vandens nutekėjimui. Grindinys nelygus, daugelyje vietų praardytas, o pietvakariniame krašte visai nuardytas. 1,0–1,2 m gylyje ties perkastos I šiauriniu kraštu aptikti antrojo akmenų grindinio fragmentai. Manoma, kad tai buvo ankstesnis kiemo paviršius, kuris vėliau užpiltas. Panašiam gylyje buvo pastebėti įstrižai perkastos einančio medinio vandentiekio vamzdžio pėdsakai, prie pat perkastos šiaurinės kraštinės aptikta ir medinius vamzdžius jungusi geležinė vandentiekio mova. Manoma, kad ši vandentiekio atšaka siejosi su kitais dviem vandentiekio vamzdžiais, ėjusiais 1 m giliau statmena kryptimi. 25 cm atstumu nuo vamzdžių medienos liekanų aptiktas dar vienas, tarsi nepanaudotas, tokio pat vamzdžio 1,7 m ilgio fragmentas. Manoma, kad 1984 metais aptiktieji vamzdžiai sudarė vieną sistemą su aptiktaisiais 1983 metais tirtojoje perkasoje 1. Perkasoje I nuo 1,4 m gylio išryškėjo didelės duobės kontūras. Ši duobė užpildyta ypač juodos spalvos humusinga, uždurpėjusia žeme. Šiame užpilde buvo medienos atliekų, medžio žievės, gyvūnų kaulų, odos skiaučių. Aptikta ir čerpių nuolaužų, plytgalų. Kai kurios plytos buvo su giliomis ir plačiomis braukomis. Plytos raudonos, rausvos spalvų. Duobės užpilde aptikta daug XVI–XVII amžiams būdingų plokštinių ir indo pavidalo koklių ir jų fragmentų. Duobė kai kur įgilinta iki žemio, jos dugnas dubens pavidalo. Perkasoje I archeologinis sluoksnis apardytas didelio kiekio įvairių laikotarpių perkasimų, todėl keletą laikotarpių kultūrinio sluoksnio horizontų nepavyko gerai atskirti. Pažymėtina, kad aptiktas ir santykinai nedidelis kiekis mažų keramikos gabalėlių. Perkastos vakarinėje dalyje žemyje išryškėjo pilkos smėlingos žemės įvairių pavidalų dėmės. Padarius jų pjūvius nustatyta, kad dalis tokių dėmių – medinių vertikalių rąstų vietos, stulpavietės. Šios stulpavietės ir rytinėje perkastos dalyje tirtas tamsesnės žemės su angliukais ruožas bei plonytis molio ruožas, laikytini ankstyviausiais žmogaus veiklos pėdsakais tirtojoje vietoje. *Perkasa II* tirta greta 1983 metais tirtosios perkastos 2, kurioje buvo aptiktos Vilniaus miesto gynybinės sienos liekanos. Anksčiau tirtoji perkasa pralėsta iki 6 m ilgio ir 4,0–5,4 m pločio netaisyklingo pavidalo perkastos. Gynybinės sienos mūrą dengė iki 1,5 m storio maišyto grunto sluoksnis. Po šiuo atkasti iki 1,75 m pločio, apardyto mūro fragmentai. Aukščiausiojo taško $H_{abs.}$ 109,4 m. Mūryta iš stambių akmenų, plytų, statybinio laužo. Atkastieji pamatai siaurame ruože prakirsti pravedant medinio vandentiekio vamzdžius. Gynybinės sienos pamatai iš rytų pusės rėmėsi į žemį, o iš vakarų stovi ant supilto grunto. Kultūriniame sluoksnyje, tirtame abipus mūro, aptikta griuvenų, įvairaus statybinio laužo. Tik pietvakariniame perkastos kampe buvo fiksuoti tarp pilkos žemės įsiterpę du iki 8 cm storio tamsesnės žemės sluoksneliai,

³ STASYS PATKAUSKAS, *Archeologinių kasinėjimų 1984 m. Vilniuje Tiesos 19–27 (Kūdrų – Bokšto g. kampas) termifikacijos vandens siurblinės statybos teritorijoje ataskaita*, Vilnius, 1985, LIIR f. 1 byla 1422;

kurie prie pamatų irgi perkasti. Buvusios gynybinės sienos pamatų mūre suformuotos konstruktyvinės vienos plytos ilgio arkos. Mūro aukštis vietomis siekė 1,2 m. *Perkasa III* tirta greta perkastos I, į šiaurę nuo jos. Ja siekta iširti plotą link Kūdrų gatvės bei perkasoje I aptiktosios duobės šiaurinę dalį. Tirtoji perkasa 8×6 m dydžio, gilyn siaurėjanti. Perkastos vietoje jau beveik žemės paviršiuje atkastos buvusio namo mūrinės liekanos – pamatai su rūsiu. Tyrimų metu paaiškėjo, kad rūsio išliko tik vienas šonas – kitas nukastas tiesiant šioje vietoje dujotiekį. Šiaurinėje perkastos III dalyje gruntas perkastas žemiau įžemio lygio. Atkasus rūsio lieknas paaiškėjo, kad rūsys buvo dengtas cilindrinio skliautu (storis per vieną plytą – 29–31 cm), akmenimis grįstas grindis, išėjimą iš rūsio į laiptų aikštelę vakarinėje dalyje ir laiptus, vedančius į pirmąjį aukštą. Rūsio, laiptų mūras be aiškaus plytų perrišos būdo, plytos būdingos vėlyvojo renesanso – ankstyvojo baroko laikotarpiui, su braukomis. Mūras rištas gelsvos spalvos kalkių skiediniu. Rūsio patalpa buvo užversta permaišytu gruntu su griuvenomis. Žemiau akmenimis grįstų rūsio grindų fiksuotas 20 cm storio pilkos žemės su griuvenomis sluoksnis. Rūsio pamatai remiasi į smėlio įžemį. Perkastos III pietinėje dalyje fiksuotieji kultūrinio sluoksnio horizontai tokie pat kaip ir perkasoje I. 1984 metų archeologinių tyrimų ataskaitos išvadose nurodoma, kad aptiktąsias gynybinės sienos lieknas rekomenduojama išsaugoti, o statybos darbų metu vykdyti archeologinę darbų priežiūrą (dabar vadinama „archeologiniais žvalgymais“). Ar verta saugoti barokinio rūsio lieknas – neužsimenama. Ankstyviausius žmogaus veiklos pėdsakus archeologas datuoja XV amžiumi, manoma, kad intensyviausia ūkinė veikla tirtosiose vietose vyko XVII amžiuje. Aptiktosios medinio vandentiekio liekanos datuotos XVII amžiaus pabaiga.

Didelės apimties tiriamieji archeologiniai darbai sovietmečiu buvo atlikti į šiaurės vakarus nuo sklypo Maironio g. 27A esančio Vilniaus senamiesčio 46-ojo kvartalo pietinėje dalyje. Ankstyviausi čia tirti kultūrinio sluoksnio horizontai, atkastos pastatų liekanos, kiti artefaktai datuoti XIV amžiumi, tačiau tyrinėjant 3000 m² dydžio plotą, vidutinio intensyvumo XIV amžiaus kultūrinio sluoksnio horizontas su medinių pastatų liekanomis aptiktas tik 280 m² plote⁴. Kultūrinio sluoksnio storis pietinėje kvartalo dalyje – 2,4–2,7 m. XIV–XV amžiais datuojamų archeologinių radinių, minimu laikotarpiu datuojamų kultūrinio sluoksnio horizontų aptikta didelėje aplinkinėje teritorijoje prie Bokšto, Subačiaus gatvės vidurinės dalies⁵.

Vienas artimiausių sklypui Maironio g. 27A yra sklypas Bokšto g. 21A. Šis sklypas, jame esantis pastatas, yra gana daug tyrinėti. Atliekant pastato Bokšto g. 21A architektūrinius tyrimus⁶ aptikta XIV amžiumi datuotinių relikty. Pačiam seniausiam pastato raidos – I etapui – gotikiniam (architekto Sigito Lasavicko nuomone, datuotinam apytikriai XIV amžiaus pabaiga) priskiriama pastato rūsio 2, 3, 4 patalpų⁷ galinės sienos. Tai mūras su akmenimis ir stambiomis rusvomis plytomis. Jų dydžiai: 31×9,5; 29,8×9,2; 31×9,2; 31,5×9; 30,7× 8; 30,5×7,6; 31,5×7,5; 14×8; 13×8; 14,5×8; 12×8; 14,2×7,8; 13,5×7,5; 13,5×7 cm. Antras šio pastato raidos etapas architektų S. Lasavicko ir Napoleono Kitkausko datuotas XVI amžiaus pabaiga, t. y. laikotarpiu po Vilniaus

⁴ KĘSTUTIS KATALYNAS, GEDIMINAS VAITKEVIČIUS, *Vilniaus miesto raida XIV–XVII amžiais*, in: Baltų archeologija, Vilnius, 1995, Nr. 4 (7), p. 25–32 (p. 31);

⁵ Plg.: GEDIMINAS VAITKEVIČIUS, OKSANA VALIONIENĖ, SAULIUS SARCEVIČIUS, *Vilniaus archeologijos atlasas*. Vilnius, 2006;

⁶ BIRUTĖ BIEKŠIENĖ, *Administracinis pastatas Vilniuje, Bokšto 21. Paruošiamieji darbai. I–mos eilės architektūriniai tyrimai*. Vilnius, 1984. Vilniaus apskrities archyvas (VAA) f. 2 b. 1135–5;

⁷ Tuometinių tyrimų rūsio planą žr. prieduose;

miesto gynybinės sienos pastatymo. Architektūros eksperto Roberto Zilinsko nuomone, ilgas, galu į dabartinę Bokšto gatvę orientuotas, mūrinis pastatas su rūsiu pastatytas XV amžiuje⁸. Sklype Bokšto g. 21A 1980–1981 metais tyrimus aplinkinėse teritorijose ir sklype Bokšto g. 21A atliko archeologas Albertas Lisanka⁹. Lauko tyrimams vadovavo archeologas Gediminas Gendrėnas. Sklype Bokšto g. 21A ištirta perkasa 1. Ji 6 m ilgio ir 4,5 m pločio, tirta iki 3,7 m gylio. Viršuje tirtas 15–20 cm storio juodžemio sluoksnis. Po juo – 120–140 cm storio tamsiai pilkos maišytos žemės su smulkiomis griuvenomis sluoksnis. Jame aptiktieji radiniai datuoti XVI amžiumi – XX amžiaus pradžia. 1,4–1,6 m gylyje atkastas 40–50 cm storio pilkos molingos žemės paviršius. Radiniai panašūs į aptiktus aukščiau aprašytajame, manoma, kad abu sluoksniai yra permaišyti. 1,7–1,9 m gylyje atkastas supilto molio su gausia smėlio priemaiša sluoksnis, kurio storis 35–50 cm. Molyje būta akmenų. Po molio – 2,2–2,3 m gylyje – maišytos juodos žemės su degėsiomis ir gyvulių kaulais sluoksnis. Jo storis 40–60 cm, ties perkasos viduriu sluoksnis ~80 cm storio. Didžiausias šio sluoksnio storis – 1,1 m. Jame aptikta XIV–XV bei XVI–XVII amžių keramikos fragmentų. 2,7–2,8 m gylyje atkastas pilkos smėlingos žemės sluoksnis – kažkokio rytų–vakarų kryptimis orientuoto iki 2 m pločio griovio užpildas. Griovio dugne – nuo karščio suskeldėję akmenys bei XIV–XV amžiaus keraminių indų fragmentai. Griovyje būta stulpaviečių ir sunykusių rąstų liekanų – kažkokios konstrukcijos fragmentas. Po griovio užpildo sluoksniu, medinių konstrukcijų liekanomis perkasos šiaurinėje dalyje atkastas juodos žemės sluoksnis, kitoje perkasos dalyje – šviesiai pilkos smėlingos žemės sluoksnis. Juose aptiktas didelis kiekis buitinės keramikos, datuotos XIV–XV amžiais, fragmentų. Manoma, kad sluoksniai susiformavo verčiant į buvusį griovį šiukšles, atmatas. Po šiais sluoksniais tirti sluoksniai su nedideliu kiekiu buitinės keramikos, gyvūnų kaulais, po kuriais nevienodame gylyje atidengtas smėlio įžemis. Apatiniai kultūrinio sluoksnio horizontai datuoti XIV amžiumi. Tyrimų metu neaptikta jokių anksčiau čia galimai stovėjusių mūrinių pastatų liekanų.

1983–1984 metais sklype Bokšto g. 21A, prie numatyto remontuoti pastato, ūkinio pastato, kitų statinių atlikti inžineriniai geologiniai tyrimai, kuriems vadovavo Vidmantas Vaitiekūnas, o archeologinę priežiūrą atliko ir ataskaitos dalį apie ją parašė Eugenijus Butėnas¹⁰. Pastatų išorėje iškasti 8 šurfai, dar 6 šurfai iškasti pastato rūsyje, taip pat išgręžti 2 gręžiniai iki 6 m gylio. Nustatyta, kad technogeninių piltų gruntų sluoksnio (archeologų terminologija – kultūrinio sluoksnio) storis 2,2–3,2 m. Teigiama, kad gruntinis vanduo iki 6 m gylio nerastas¹¹. Nustatyta, kad pagrindinio (administracinio) pastato pamatai iš gatvės pusės (šurfas 1) įgilinti iki 2,5 m, kitose vietose (kur yra rūšiai) – apie 4,5 m iš lauko pusės ir 0,3–0,7 m iš rūsių. Priestato (šurfas 4) pamatai įgilinti 1,5 m. Ūkinio pastato (dabartinių griuvėsių) šiaurės rytinės fasadinės sienos pamatai (arkinių pamatų atramos? – šurfai 6, 8) įgilinti 3,7 m, vadinamas vidinės sienos pamatas (šurfo 7 piešinyje – arkinio pamato lankas, žr. priedus) – 1,5 m. Tvoros pamatas šalia Bokšto gatvės įgilintas 2 m, kieme – 0,9 m. Pamatų būklė gera. Po pamatais fiksuotas piltas arba natūralus (aliuvinis) smėlis. Archeologinėje ataskaitos dalyje nurodoma, kad (kastų šurfų vietose) kultūrinio sluoksnio storis siekia 3,5–4,0 m, tikslus storis nenustatytas, nes buvo ieškoma tik pamatų apačios. Kultūrinis sluoksnis, ypač viršutiniai jo horizontai, apardytas. Nurodoma, kad „...Aptiktus mūrinius statinius

⁸ Roberto Zilinsko žodinė informacija;

⁹ ALBERTAS LISANKA, *1980 ir 1981 metais Vilniuje, Vito g. 7, 9 vykdytų žvalgomųjų archeologinių tyrimų ataskaita*. Vilnius, 1982, LIIR f. 1 b. 963;

¹⁰ VIDMANTAS VAITIEKŪNAS, (Užsakovas – Sąjunginis susivienijimas „Rybstrojmontaž“ Vilniaus remonto–montažo valdyba) *Pastatas Vilniuje, Bokšto 21. Priešprojektiniai darbai. Inžinerinė geologija*. Vilnius, 1984, VAA f. 2, b. 1135–1

¹¹ Galbūt todėl, kad buvo dirbama gruodžio ir balandžio mėn.?

reiktų datuoti gotika. Tačiau yra pastebimos 3–4 rekonstrukcijos, vykdytos XVI–XVIII a. ir XX a. pradžioje...“. Tais „statiniais“ veikiausiai yra atkastieji pamatai. Kur yra šie „statiniai“ – tiksliau nedetalizuota. Rūsiuose pamatai įgilinti 0,3–0,7 m, kultūrinis sluoksnis čia (rūsyje) labai suardytas. Išvadose nurodoma, kad norint nustatyti pirminį teritorijos apgyvendinimą, reiktų atlikti išsamesnius archeologinius tyrinėjimus.

2004 metais žvalgomočius archeologinius tyrimus sklype ir į pietus nuo sklypo atliko archeologas Eugenijus Butėnas¹². Tyrimai vyko planuojamų žemės judinimo darbų zonoje. Tyrimais siekta nustatyti kultūrinio sluoksnio storį, sudėtį, datavimą. Iširti 3 šurfai, tirtas 12 m² plotas. Šurfai 1 ir 2 nepateko į sklypo Bokšto g. 21A teritoriją, jie kasti į pietus nuo sklypo pietinės ribos. Tirtuose šurfuose įžemis pasiektas 1,33–1,72 m gylyje nuo žemės paviršiaus. Šurfuose 1 ir 2 vertingesnio kultūrinio sluoksnio neaptikta, dominuoja supiltiniai sluoksniai. Šurfe 1 2,1 m gylyje nuo žemės paviršiaus aptiktas gruntinis vanduo. Šurfe 3 surasta įvairios paskirties XVI amžiaus pabaiga – XX amžiumi datuotos keramikos dirbinių. Viršutinis tirtasis kultūrinio sluoksnio horizontas – iki 75 cm storio pilka žemė – dalinai suformuota ar apardyta XX amžiuje, nes sluoksnyje surasta minimo laikotarpio radinių, šiukšlių. Mūrinių konstrukcijų tyrimų metu neaptikta, ataskaitoje duomenų apie galimai mūrinės statybos metu susiformavusius kultūrinio sluoksnio horizontus (kalkių skiedinio su griuvenomis sluoksnelius) neaptinkame. Nurodoma, kad siekiant sklype aptikti galimo (buvusio?) užstatymo pėdsakus, būtų tikslinga pratęsti archeologinius žvalgomočius tyrimus šiaurinėje – šiaurės vakarinėje sklypo dalyse.

2006 metais tyrimus sklype pratęsė archeologas Robertas Žukovskis¹³. Susidaro įspūdis, kad archeologas apie anksčiau sklype atliktus žvalgomočius archeologinius tyrimus nežinojo – duomenų apie tyrimus nėra ankstesnių tyrimų apžvalgoje¹⁴. Sprendžiant iš šurfo 1 aprašymo (tirti suardyti, supiltiniai sluoksniai), sklype tirtų vietų sugretinimo (žr. situacijos planą), tyrimai atlikti anksčiau archeologo Alberto Lisankos tirtos perkastos 1 vietoje. Žvalgomųjų tyrimų metu fiksuotas 1,5–3,3 m storio kultūrinis sluoksnis, šurfe 4 įžemis nebuvo pasiektas. Natūralūs, žmogaus veiklos nepalieti sluoksniai (smėlis, molis su smėliu) yra semiami gruntinio vandens¹⁵. Apatinis, ankstyviausias, 2006 metais tirtasis kultūrinio sluoksnio horizontas datuotas XVII amžiumi. Po velėna šurfuose kasti 0,9–1,25 m storio pilkos, tamsiai pilkos spalvos žemės sluoksniai su XVII–XX amžiumi datuojamais archeologiniais radiniais. Tyrimų metu neaptikta jokie užstatymo pėdsakų.

2012 metais Bokšto gatvėje vykusių archeologinių tyrimų, susijusių Vilniaus gynybinės sienos bastėjos rekonstrukcijos, metu XIV amžiumi datuotinių kultūrinio sluoksnio horizontų nebuvo identifikuota¹⁶. Perkasa 4 iširta už bastėjos teritorijos, tarp sovietmečiu įrengtų šulinių. Bendras perkastos ilgis ~28 m. Perkasa ėjo sovietmečiu įrengtosios nuotekų trasos vakarinėje pusėje, todėl didesnė tirtos grunto dalis – supilta maišyta pilkšva žemė. Tik vakarinėje perkastos dalyje buvo

¹² EUGENIJUS BUTĖNAS, *Archeologinių žvalgomųjų tyrinėjimų Vilniaus senamiestyje Bokšto g. Nr. 21A ataskaita*, Vilnius, 2005. LIIR f. 1 b. 4292;

¹³ ROBERTAS ŽUKOVSKIS, *Žvalgomieji archeologiniai tyrimai Bokšto g. 21A, Vilniuje, 2006 m. Ataskaita*, Vilnius, 2007. LIIR f. 1 b. 4762;

¹⁴ Tuo metu „Vilniaus archeologijos atlasas“ dar nebuvo viešai prieinamas, galėjo suklaidinti A. Lisankos ataskaitos adresas (Vito gatvė), o E. Butėno ataskaita veikiausiai dar nebuvo pakliuvusi į archyvus;

¹⁵ Tyrimai buvo atliekami spalio mėnesį;

¹⁶ INGA MARTIŠAUSKYTĖ, VALDAS STEPONAITIS, EVALDAS VAILIONIS, *Vilniaus gynybinės sienos bastėja, in: Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2012 metais*, Vilnius, 2013, p. 233–258; lauko tyrimams vadovavo archeologas Evaldas Vailionis, archeologinių tyrimų ataskaita dar nėra paruošta;

fiksuoti neperkasti, archeologijos požiūriu vertingi sluoksniai. Perkasos buvo kasamos atkarpomis, kurių buvo 4. Atkarpos 1 ilgis 6 m, plotis ~3,2 m. Ties šios atkarpos pietvakarine dalimi žemės paviršius yra $H_{abs.} \sim 113,7$ m lygyje. Atkarpoje buvo pasiektas $H_{abs.} \sim 110,40$ m gylis. Didesnėje dalyje šios atkarpos archeologinis sluoksnis buvo suardytas sovietmečiu. Tik atkarpos PV dalyje fiksuoti dalinai nepažeisti sluoksniai. $H_{abs.} \sim 110,50$ m gylyje fiksuotas apie 3 cm storio pirminis natūralus (gamtinis) žemės paviršius – juosva smėlinga žemė. Analogiškas sluoksnis buvo visoje perkasoje bei žvalgytoje trasoje 1, kurioje pirminis žemės paviršius aptiktas $H_{abs.} 112,02\text{--}112,06$ m gylyje. Šio paviršiaus apačioje yra tolygus ryškiai rusvos ar geltonos spalvos smėlis. Virš pirminio žemės paviršiaus fiksuoti ~50 cm storio natūraliai susiformavę šviesiai rudi ar gelsvi smėlingi sluoksniai. Aukščiau visame fiksuotame pjūvyje išskirti 5 kultūrinio sluoksnio horizontai su žmogaus veiklos pėdsakais. Pagal tai, kad paviršiuje aptikta degėsių, jie siejami su gaisrais. Apatinis horizontas yra suformuotas $H_{abs.} \sim 110,10$ m lygyje. Tai apie 10 cm storio juoda ar tamsiai ruda žemė su iki 1 cm storio juodu (degėsių?) sluoksneliu viršutinėje dalyje. Aukščiau supilta juosva, maišyta su rusvo molio lizdais bei gelsvu smėliu žemė. Ant jos aptiktas $1,2 \times 0,75$ m dydžio apardytas akmeninio grindinio plotelis. Tai – antrasis kultūrinio sluoksnio horizontas. Jo viršus fiksuotas $H_{abs.} 111,33\text{--}111,39$ m lygyje. Tikėtina, kad grindinys sietinas su vienu (apatiniu?) sklype Maironio g. 27A, 1984 metais tirtoje perkasoje I aptiktųjų grindinių. Ant grindinio buvo susidaręs 2–4 cm storio juodos žemės sluoksnis. Aukščiau fiksuotas iki 20 cm storio (iki $H_{abs.} 111,56$ m) supiltas žvyringas griuvenų sluoksnis su geltono ir rusvo molio plytgaliais. Virš akmeninio grindinio fiksuoti dar bent 3 kultūrinio sluoksnio horizontai. 60 cm aukščiau šio grindinio, $H_{abs.} 111,97$ m lygyje, ant supiltinių sluoksnių aptiktas paviršinis juodos ar rudos žemės sluoksnis – trečiasis buvusio žemės paviršiaus horizontas. Virš jo išsiskiria plonas degėsių ir pelenų sluoksnelis, ant kurio yra supiltas iki 35 cm storio degusio rusvo molio bei molio gabalų sluoksnis. Jo viršuje koncentravosi trupantys plytgaliai. Aukštesnis, ketvirtasis žemės paviršiaus horizontas fiksuotas 1,05 m aukščiau apatinio akmeninio grindinio, $H_{abs.} 112,39$ m lygyje. Jis suformuotas užpylus 10 cm storio juosvos žemės (degėsių?) sluoksnį ant molio sluoksnio su griuvenomis. Ant šio paviršiaus fiksuoti ploni supiltiniai ar sąnašiniai paviršiniai sluoksneliai. 10 cm aukščiau aptiktas viršutinis (penktasis) paviršinis sluoksnis, kuris išsiskyrė degėsinga 1–2 cm storio žeme. Virš jos yra supiltas storesnis, iki 10 cm storio, smulkių griuvenų sluoksnis, kuriame buvo gausu rusvos ar gelsvos spalvos plytų duženų. Aukščiau yra įvairūs supiltiniai 20 cm storio juosvos žemės sluoksniai. Virš jų – perkasti sovietmečiu suformuoti sluoksniai. Atkarpos 2 ilgis 6 m, plotis apie 3,3 m. Jos pietiniame krašte žemės paviršius yra $H_{abs.} \sim 113,70$ m lygyje; šiauriniame krašte žemės paviršius yra $H_{abs.} 114,02$ m lygyje. Atkarpoje buvo pasiektas $H_{abs.} 110,33$ m gylis. 1,0–1,6 m pločio atkarpos vakarinė dalis buvo neperkasta sovietmečiu. Atkarpos pietinėje dalyje, $H_{abs.} 110,70$ m lygyje fiksuotas 2–3 cm storio pirminis natūralus žemės paviršius – juosva smėlinga žemė. Pirminis reljefas čia, apie 4,5 m į P nuo fiksuotojo atkarpoje 1, iškyla per 20 cm. Virš jo yra 60 cm storio natūraliai susiformavęs geltono smėlio sluoksnis. Atkarpos šiaurės vakariniame kampe, $H_{abs.} 111,35\text{--}111,41$ m lygyje aptikta XVI amžiumi datuoto apardyto akmeninio grindinio dalis. Tai grindinio, aptikto atkarpoje 1, tęsinys, o bendras grindinio ilgis (rytų–vakarų kryptimi) buvo per 2,5 m. Toliau į pietus grindinys neišliko, už 85 cm nuo kraštinio grindinio akmens aptikta vidutinio dydžio 4 akmenų eilė. Tai spėjamo XVI amžiaus pabaigos – XVII amžiaus pradžios medinio statinio pamato dalis. Pamatas yra orientuotas skersai atkarpos, rytų–vakarų kryptimi. Pamatas iš akmenų ir plytų su braukomis, sudėtų į nedegto rusvo molio sluoksnį. Jų viršus fiksuotas $H_{abs.} 111,53$ m lygyje. Toliau į pietus, už šio akmenų

pamato vėl aptikta akmeninio grindinio dalis, kuri datuota XVI amžiumi. Grindinys yra grįstas iš nedidelių akmenų. XVI amžiaus grindinio ir pamato dalys, besitęsiančios atkarpoje 4 m į pietus, yra užpiltos pilkšva žeme ar šviesiu geltonu smėliu bei viršuje esančia juosva žeme, kuri žymi tuometinį žemės paviršių. Šiame sluoksnyje rasta 1570 metų Žygimanto Augusto 2 denarų moneta ir 4 švininiai šratai. Vėliau ši suformuota įduba buvo užlyginta maišytu gelsvu smėliu. Ant jo fiksuotas plonas degėsių sluoksnis, kuris buvo užpiltas intensyvesniu griuvenų, rusvo molio sluoksniu. Atkarpos šiauriniame krašte fiksuotas intensyvesnis rusvo perdegusio molio ar molio skiedinio sluoksnis (krosnies liekanos? sąvarta?). Šiame horizonte rasta Maskvos valstybės valdovo Fiodoro Ivanovičiaus (1584–1598) kapeika, 1610 metų ATR valdovo Zigmanto III Vazos Rygos šilingas, 1628 metų Maskvos valstybės valdovo Michailo Fiodorovičiaus kapeika ir du 1647 ir 1650 metų Kristinos šilingai. Atkarpos pietiniame krašte, aukščiau minėto grindinio ($H_{abs.}$ 111,46 m) aptiktas apie 1,1 m ilgio, apie 33 cm storio įkastos plytų sienelės paviršius. Sienelė priskirta XVII amžiaus I pusės šildymo krosniai, kuri buvo aptikta atkarpoje 3. Nurinkus šiuos grindinius ir pamatą, aptiktos į žemę įgilintos ūkinės duobės, kurių užpilde buvusiai organikai supuvus, į duobes susmego ir akmenų grindiniai. Jose rasti keli XVI a. pabaiga – XVII a. I puse datuojami keramikos radiniai. $H_{abs.}$ 110,64–110,73 m lygyje pasiektas ir natūralus pirminis žemės paviršius – 1–2 cm storio juosva degėsinga žemė. Virš jos susidarė sąnašiniai smėlio sluoksniai. Atkarpoje 2 aptiktos ir XVII amžiaus pabaiga datuotino medinio pastato liekanos. Atkarpos 3 ilgis 6 m, plotis 3,3 m. Trasos pietiniame krašte žemės paviršius buvo $H_{abs.}$ 114,51 m. Atkarpoje buvo pasiektas $H_{abs.}$ ~110,3 m. Atkarpos pietinėje dalyje, $H_{abs.}$ ~111,0 m taip pat fiksuotas 2–3 cm storio pirminis natūralus žemės paviršius – juosva smėlinga žemė. Atkarpos viduryje po XVII amžiaus pabaigos – XVIII amžiaus pradžios pastatu aptikta apardyta XVII amžiaus I pusės stačiakampė dviaukštė (?) krosnis. Kaip tik šios krosnies viduriu ir buvo nutiesta sovietinė buitinių nuotekų trasa. Atkarpos R ir V pjūviuose išliko apardytos krosnies sienelės. Krosnis mūryta iš 29–30 cm ilgio, 14,5–16 cm pločio ir 6,5–7 cm storio rusvo ir gelsvo molio plytų. Dažnai jos buvo su 4 išilginėmis braukomis. Visa apie 6 m ilgio krosnis sąlyginai suskirstyta į 4 dalis (patalpas). Krosnies šiauriniame gale buvo įrengta apie 1,5 m pločio įėjimo patalpėlė, į kurią buvo patenkama iš vakarų pusės. Į pietus už šios patalpėlės buvo įrengta apie 1,5 m ilgio antra patalpa, sąlyginai pavadinta pakuros prieangiu. Į ją buvo patenkama pro sienute su arkine sąrama. Ši 80 cm aukščio, 70 cm pločio, 50 cm storio, atidengtas jos ilgis siekė 1 m. Pati arka mūryta dedant dvi statmenas trumpaines plytas. Plytos rištos moliu. Per krosnies eksploatacijos laikotarpį šiose abiejose patalpėlose ant sąnašinio žemio susidarė iki 15–20 cm storio kultūrinis sluoksnis, kuriame, rasta pavienių glazūruotos ir neglazūruotos buitinės keramikos šukių bei dvi XVII amžiaus III dešimtmečio apdegusios monetos – Zigmanto III Vazos 2 denarai. Iš pakuros prieangio malkomis buvo užpildoma trečioji krosnies patalpa – pakura. Jos vidinis ilgis galėjo siekti apie 1,5 m. Pakuroje buvo sumūrytos 3 arkutės. Pakuros aukštis iki arkučių viršaus siekė apie 55 cm, vėliau sumažėjo. Pakuros aukštis iki virš jos buvusios kaitinimo patalpos dugno siekia apie 90 cm. Statant krosnies pakuros dalį, ties jos sienomis buvo įsikasta į natūralius sąnašinius smėlio sluoksnius maždaug iki 1,8 m gylio, iki $H_{abs.}$ 110,23 m. Buvo perkastas ir šioje perkasoje fiksuojamas natūralus juosvos smėlingos žemės paviršius. Menamas žemės paviršius galėjo būti krosnies kaitinimo kameros lygyje ties $H_{abs.}$ apie 112,00–112,10 m. Rytiniame ir vakariniame pjūviuose čia buvo fiksuotos XVI amžiaus akmeninio grindinio liekanos. Pakuros vakarinės sienutės apačia sumūryta iš 3 eilių plytų. Plytos dėtos ant žemio – smėlio. Kraštuose smėlio sluoksnis yra minkštas, o pakuros viduryje, dėl aukštos temperatūros poveikio jis tapo

kietas ir įgavo rusvą spalvą. Ant trečios plytų eilės yra išmūrytos trys vienos plytos ilgio arkutės. Arkutės storis yra plytos ilgio (apie 30 cm). Virš pakuros buvo įrengta krosnies kaitinimo kamera. Ji buvo didesnė už pakurą. Jos išlikęs vidinės dalies plotis siekė 1,62 m, ilgis galėjo būti apie 2 m. Kameros vakarinėje sienoje išliko 2 stačiakampės dūmtakių angos. Kameros denginys – cilindrinis skliautas. Jis neišliko, jo aukštis nenustatyta. Išgriovus krosnį pakuros priangyje buvo supilta apie 65 cm storio molingas sluoksnis su krosnies plytomis. Aukščiau fiksuotas XVII amžiaus pabaigoje suformuoti sluoksniai, o virš krosnies aptikta XVII amžiaus pabaigos – XVIII a. pradžios 7,2 m ilgio ir 67 cm pločio pastato pietrytinė dalis. Šis pastatas galimai buvo iki šiol išlikusio pastato Bokšto g. 21A dalimi, galbūt šio pastato priestatu. Išlikusios 63 cm aukščio ir 67 cm ilgio pietinės sienos viršus fiksuotas $H_{abs.}$ 113,01 m lygyje, apačia – $H_{abs.}$ 112,38 m lygyje. Atidengtas 4,65 m ilgio patalpos R kraštas. Patalpa buvo grįsta keturkampėmis apie 20×20 cm dydžio ir 3,7–4,0 cm storio neglazūruotomis plytelėmis, kurios sudėtos ant 2–3 cm storio kalkių skiedinio sluoksnio. Grindys yra $H_{abs.}$ 112,57 m lygyje. Šiaurinėje perkasos atkarpos dalyje atsidengė pastato rytinės sienos pamatinių akmenų dalis. Grindys buvo apneštos degėsiomis. Po grindimis supiltiniame smulkių griuvenų sluoksnyje rastas 1665 metų lenkiškas ATR valdovo Jono Kazimiero šilingas. Šio valdovo valdymo laikotarpyje kaldintų monetų surasta ir ant plytelių grindų. Čia taip pat surasta ir žaliai glazūruotų plokštinių koklių, datuotinių XVI amžiaus pabaiga – XVII amžiaus I puse, fragmentų. Atkarpa 4 buvo 9,3 m ilgio ir apie 3,5 m pločio. Pietiniame jos krašto $H_{abs.}$ 115,11 m, šiauriniame – $H_{abs.}$ 114,51 m. Tyrimų metu joje buvo pasiektas $H_{abs.}$ 111,20 m gylis, $H_{abs.}$ 111,16–112,16 m aptiktas pirminis žemės paviršius. Atkarpos centre, $H_{abs.}$ 112,61–112,80 m, aptikta kelių akmenų sangrūda – menama XVI amžiaus pabaigos – XVII amžiaus pradžios medinio statinio akmeninio pamato dalis. Atkarpos V dalyje, $H_{abs.}$ 112,70 m, aptikta XVI amžiumi datuojamo akmenų grindinio dalis, kuri tęsėsi visoje perkasoje. Grindinyje yra du latakai, kurie orientuoti skersai Bokšto gatvės. Jie sudėti iš stambesnių akmenų. Pietiniu latakų vanduo nubėgdavo pietvakarių – šiaurės rytų kryptimi, šiauriniu – vakarų–rytų. Grindinio pietinėje dalyje yra 1,1 m pločio skersinis perkasimas, užpiltas juosva žeme. Jame rasta audeklo plomba, datuotina XVIII–XIX amžiais. Galbūt tai medinio vandentiekio, aptikto sklype Maironio g. 27A 1983–1984 metais vykusių tyrimų metu perkasimas?

Kaip jau minėta, vienas svarbiausių objektų šioje miesto dalyje – Vilniaus miesto gynybinės sienos liekanos. Šio, XIX amžiaus pradžioje beveik visiškai nugriauto, statinio, statinių komplekso trasa, atskirų sudedamųjų dalių vietos dar nėra tiksliai lokalizuotos.

2002 metais atliekant archeologinius žvalgymus Kūdrų gatvės rekonstrukcijos darbų metu¹⁷, archeologiniai darbai buvo vykdomi ir prie sklypo Maironio g. 27A šiaurinės – šiaurės vakarinės dalies (žr. pav. 1 – situacijos planą). Kalvoje tarp pastato Bokšto g. 16/2 ir Maironio g. 27A apie 630 m² plote buvo nukastas 2,0–6,0 m storio supiltinis, sujauktas XX amžiumi datuotas grunto sluoksnis. Manoma, kad jis suformuotas tiesiant požeminius inžinerinius tinklus. Archeologinio sluoksnio šių darbų metu neaptikta ar jis nepasiektas. Demontuojant seną lietaus nuotekynės atšaką, 5,7–6,0 m gilyje ($H_{abs.}$ 112,70 m) aptiktas Vilniaus miesto gynybinės sienos fragmentas. Fragmento viršaus Manoma, kad tai požeminės, pamatinės jos dalies liekanos. Atkastasis fragmentas 1,8 m ilgio, 1,2–1,4 m pločio. Fiksuoto mūro aukštis 1,5 m, jo apačia dėl sparčiai kylančio gruntinio vandens nebuvo pasiekta. Manoma, kad į P nuo atkastojo fragmento

¹⁷ ROBERTAS ŽUKOVSKIS, Žvalgomųjų archeologinių tyrimų ir žvalgymų Kūdrų g. Vilniuje, 2002 metais ataskaita, Vilnius, 2003, LIIR f. 1 byla 3925;

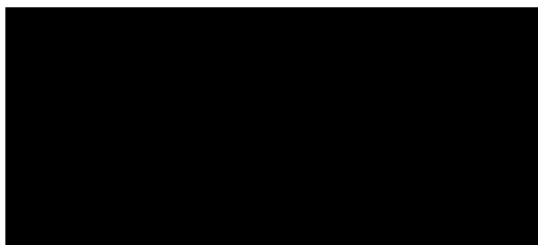
buvusi gynybinės sienos liekanų dalis sunaikinta statant pastatą Maironio g. 27A. Kita vertus, tuomet vykusių tyrimų metu tiksliai nebuvo nustatyta, ar tikrai nurodytoje vietoje gynybinės sienos liekanos buvo sunaikintos ankstesnių darbų metu.

Kažkur netoliese miesto gynybinėje sienoje yra buvę varteliai. Sugretinus pastato Maironio g. 27A vietoje ir aplinkoje aptiktųjų gynybinės sienos liekanų kryptis nustatyta, kad jų susikirtimo vieta galėjusi būti dabartinio pastato šiaurinėje dalyje. Tikėtina, kad šioje susikirtimo vietoje būta ir vartelių, žymimų 1648 metų Frydricho Getkanto Vilniaus įtvirtinimų plane (pav. 2). Lenkų istoriko, prof. Juzefo Marošeko nuomone¹⁸, šie, kol kas tiksliai nelokalizuoti, varteliai išmūryti jau gynybinės sienos statybos metu. Įdomu, kad XVIII amžiaus dokumente aptiktas Bokšto gatvės pavadinimas „Pozavalna“ – esanti palei pylimą¹⁹. Tai, kaip ir gynybinės sienos Subačiaus vartų, artilerijos bastiono („barbakano“) artumas liudija gynybinį šios miesto dalies charakterį.

Išvados ir rekomendacijos:

Nors sklype Maironio g. 27A kultūrinis, archeologinis sluoksnis ir archeologinės struktūros (taip pat ir Vilniaus miesto gynybinės sienos liekanos, galimai mūrinio ar kelių mūrinių pastatų liekanos ir kt.) veikiausiai yra stipriai apardyti anksčiau vykusių žemės kasimo, statybos darbų metu, yra tikimybė, kad sklype dar esama archeologijos vertybių. Pastato vietoje buvusios gynybinės sienos atkarpoje galimai būta vartelių. Sklypas patenka į Vilniaus senamiesčio, Vilniaus senojo miesto vietos su priemiesčiais teritorijas, todėl bet kokių žemės kasimo darbų metu čia būtina atlikti archeologinius tyrimus. Tyrimų pobūdis – detalieji archeologiniai tyrimai, žvalgomieji archeologiniai tyrimai ar archeologiniai žvalgymai – būtų parenkamas pagal numatomas žemės kasimo darbų apimtis.

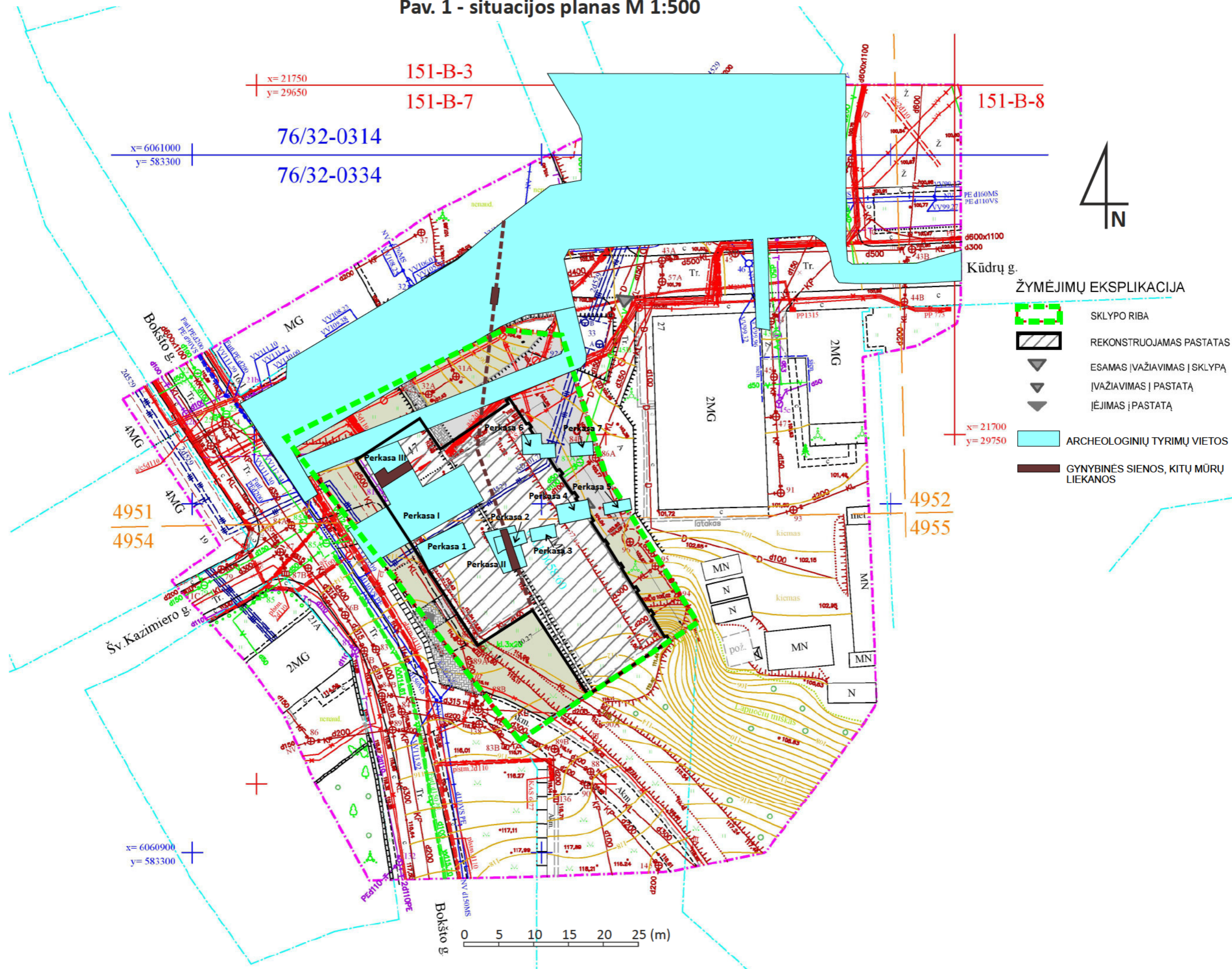
Vilnius, 2018-04-23

¹⁸ JÓZEF MAROSZEK, *Ulice Wilna w XIV–XVIII wieku*, in: *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej*, Nr. 1–2. Warszawa, 1999, s. 163–186;

¹⁹ TERESĖ DAMBRAUSKAITĖ, *Administracinis pastatas Vilniuje Bokšto 21. Istoriniai tyrimai. Istorinė apybraiža*. Vilnius, 1981. VAA f. 1019 ap. 11. b. 5329.

Pav. 1 - situacijos planas M 1:500

151-B-3
151-B-7

151-B-8

76/32-0314
76/32-0334

x=6061000
y=583300

ŽYMĖJIMŲ EKSPLIKACIJA

- SKLYPO RIBA
- REKONSTRUOJAMAS PASTATAS
- ESAMAS ĮVAŽIVIMAS Į SKLYPĄ
- ĮVAŽIVIMAS Į PASTATĄ
- ĮĖJIMAS Į PASTATĄ
- ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ VIETOS
- GYNYBINĖS SIENOS, KITŲ MŪRŲ LIEKANOS

x=21700
y=29750

4951
4954

4952
4955

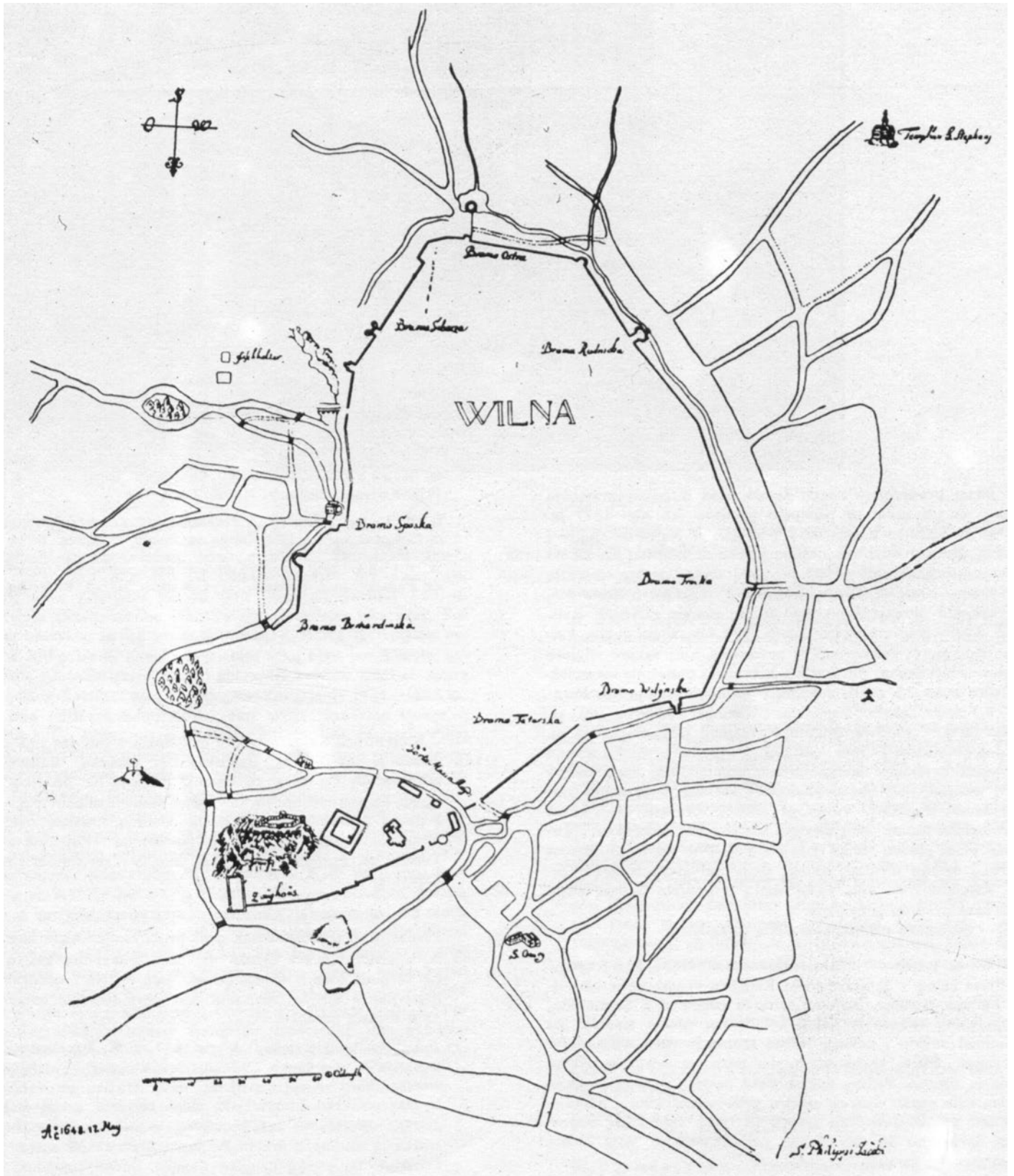
Šv. Kazimiero g.

x=6060900
y=583300

0 5 10 15 20 25 (m)

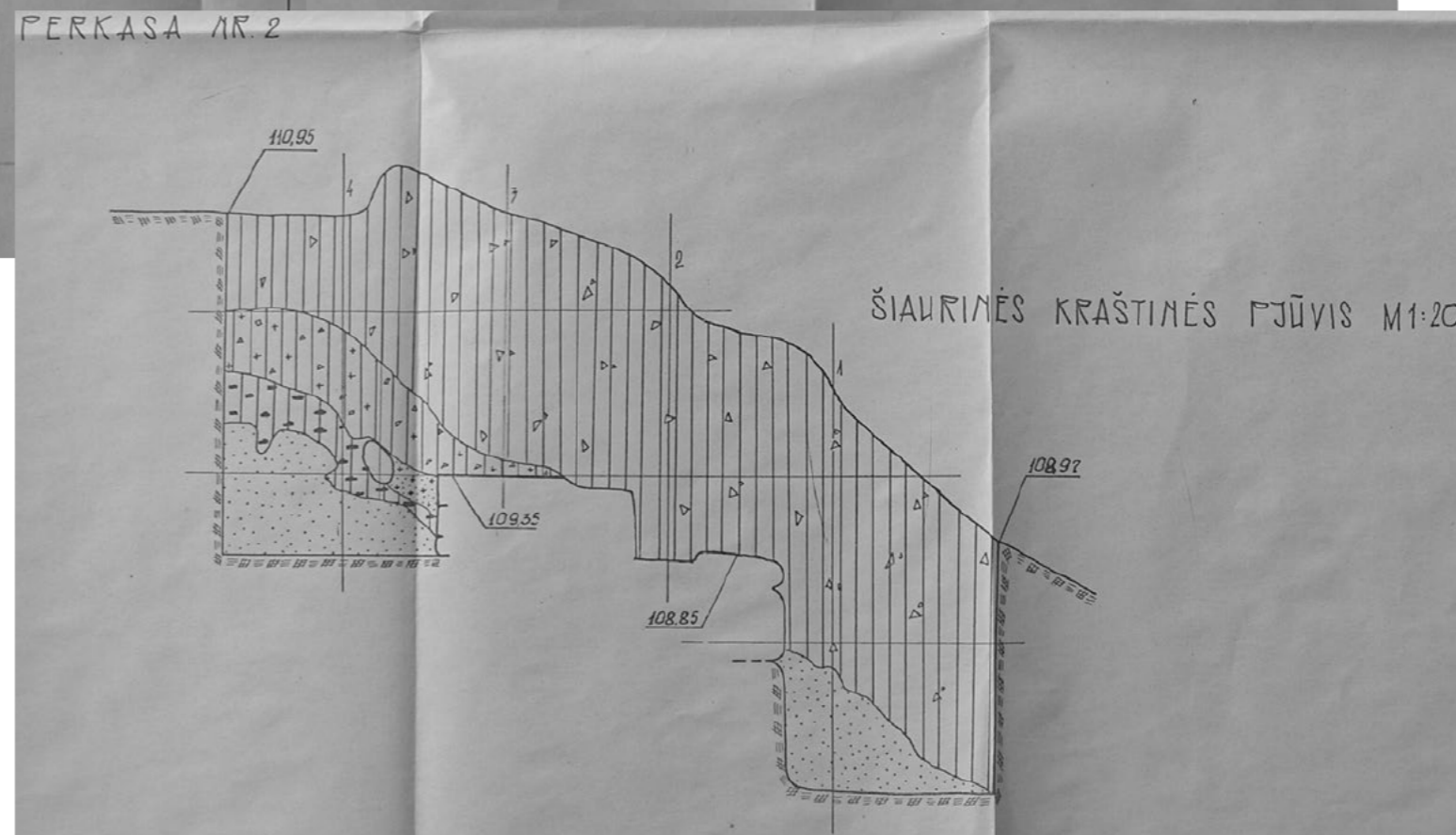
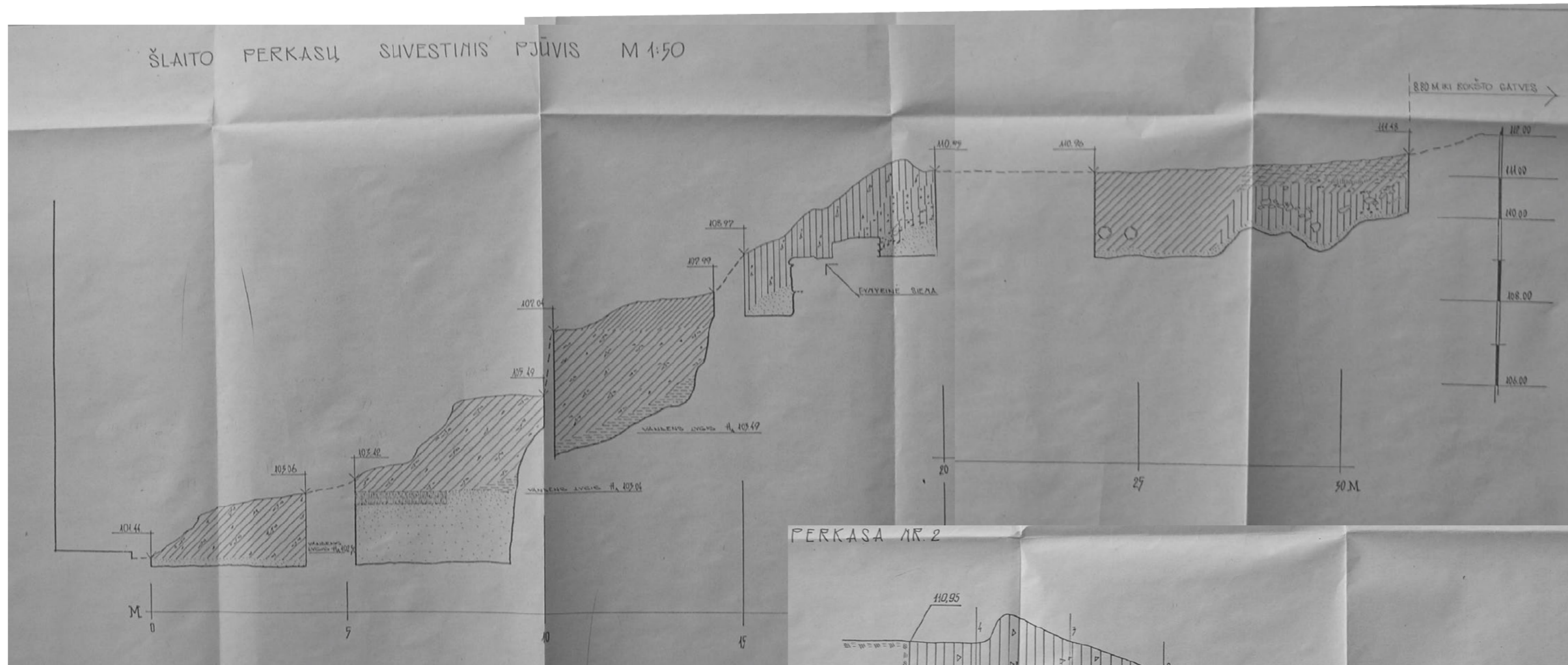
Bokšto g.

Pav. 2 - tiriamoji vieta 1648 metų Frydricho Getkanto
Vilniaus miesto gynybinių įtvirtinimų plane

Pav. 4 - 1984 metų archeologinių tyrimų pjūviai

ŠIAURINĖS KRAŠTINĖS PJŪVIS M 1:20

Želdynų būklės vertinimas ir dendrologinė analizė

Objektas:

Daugiabučio gyvenamojo namo Maironio g. 27A, Vilniuje, rekonstravimo projektas (siurblinės pastato pritaikymas gyvenamajai funkcijai)

Vertinimą atliko:

Botanikė Vilma Gudynienė

www.pievoj.lt

+370 602 39410

PIEV J

Medžių būklės vertinimo metodika

Siekiant įvertinti medžius, augančius sklype adresu Maironio g. 27A, Vilniuje, buvo atliktas dendrologinis medžių būklės vertinimas. Medžių būklė įvertinta, vadovaujantis Želdinių būklės ekspertizės tvarkos aprašu (2008 m. sausio 8 d. įsakymas Nr. D1-5 „Dėl Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklių patvirtinimo“). Grafinis/informacinis medžių žymėjimas plane ir medžių inventorizacijos lentelės sudėtis atlikti, atsižvelgiant į Vilniaus miesto savivaldybės rekomendacijas.

Vertinimas vykdytas 2022 m. balandžio mėn. 16 d.

Skaičiuojami visi medžiai, kurių skersmuo 1,30 m aukštyje yra lygūs 8 cm. Inventorizuojamų medžių, krūmų, lianų rūšių pavadinimai įrašomi pagal knygą: Gudžinskas Z., Lietuvos induočiai augalai. Vilnius, 1999.

Medžiui suteikiamas atskiras numeris, siūlomos tvarkymo rekomendacijos. Jaunuolynai ir tankūs krūmynai vertinami kaip grupė.

Medžių skersmuo matuojamas metru 1,3 m aukštyje (nuo šaknies kaklelio), apskaičiuojamas apimtį dalinant iš 3,14. Apimtis prie šaknies kaklelio matuojama metru. Amžius vertinamas netaikant kamieno pragręžimo, todėl yra apytikslis. Lajos plotis nustatomas matuojant atstumo matuokliu nuo tariamo medžio centro šiaurės, pietų, vakarų, rytų kryptimis iki lajos krašto. Medžių, krūmų aukštis nustatomas aukštimačiu, atsitraukus 20 m atstumu nuo augalo.

Šaknų apsaugos zona nustatoma kiekvienai dešimčiai diametro centimetrų skiriant 1,20 m.

Šaknų apsaugos ploto spindulys nustatomas medžio kamieno skersmenį dauginant iš 12.

Medžių, krūmų būklė vertinama 4 balų sistema: 1 – gera būklė, 2 – vidutinė, 3 – patenkinama, 4 - bloga, 5 – labai bloga, 6 – žuvęs medis. Pagal „Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklių“ reikalavimus 2-3 būklė vertinama kaip 2 (patenkinama), 4-5 būklė – kaip 3 (bloga), o 6 būklė – kaip 4.

Žuvę ir šalintini medžiai žymimi raudona spalva.

Teritorijos želdynų charakteristika (kortelė)

Objekto adresu Maironio g. 27A, Vilniuje želdynų būklė yra gera. Teritorijoje yra Vilniaus Senamiestyje (KPR kodas 16073). Joje įrengta siurblinė. Savaiminiai želdiniai aplink pastatą išsidėstę rytiniame šlaite. Jų būklė pakankamai gera. Seni medžiai prižiūrimi, šalinamos nuolaužos. Šlaito viršutinėje dalyje esančios klevų grupės greičiausiai taip pat savaiminės, išsivysčiusios prieš pusimtį metų, greta kadaise buvusios tvoros, kurios likučiai aptikti jau gė į vieno klevo kamieną.

Veja (pieva): veja šlaito viršuje prižiūrima, auga natūrali pomedžio augmenija pomedyje. Šlaito dangoje pastebimos pavienės šiukšlės. Gėlynų nėra. Šiukšlės arba vėjavartos, vėjalaužos ir kt.: < 5 % želdyno ploto.

Apžvelgiamumas (erdvės tarp želdynų) – apžvelgiamumas nuo šlaito itin didelis, vietomis apie >1 km. Nusileidus į pašlaitę natūraliai sumažėja dėl gamtinių kliūčių iki poros šimtų metrų.

Dekoratyviniai ir kiti statiniai: teritorijoje yra siurblinės pastatas. Pastato būklė gera, neigiamas poveikis aplinkai nenustatytas. Šlaite įrengti šuliniai.

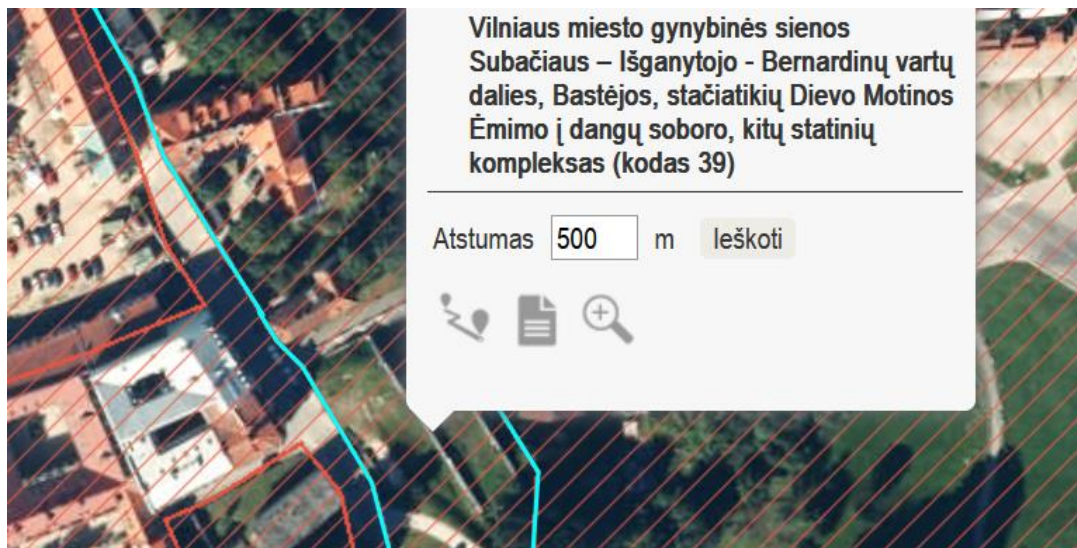
Želdyno inžinerinės dangos: bendra takų ir kelių būklė: gera. Šlaito viršuje esantys šaligatviai sutvarkyti. Yra ištryptas nuo šlaitos besileidžiantis status takas, greta pastato – asfaltuota aikštelė.

Želdyno gamtiniai elementai: reljefas kalvotas; Vilnelės upės gamtinio karkaso koridorius (rekomenduojama teritoriją želdinti tankia augalija, vietinės kilmės medžiais); Hidrografiniai elementai – Vilnelės upės baseinas, šaltiniuota teritorija pietuose.

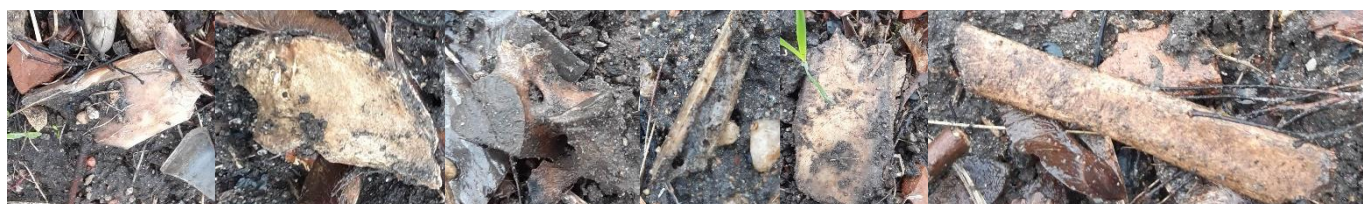
Želdyno teritorijoje esantys valstybės ar savivaldybių saugomi objektai ir jų pavadinimai:

Gamtos paveldo (medžiai, rieduliai, reljefo formos ir kt.):0, tačiau teritorijoje auga brandžių, biologinei įvairovei vertingų medžių. Klevai ir kalninė guoba, augantys šlaite, būdingi natūralioms šlaitų buveinėms gamtoje.

Teritorija Kultūros vertybių registre įtraukta į Vilniaus miesto gynybinės sienos Subačiaus – Išganytojo - Bernardinų vartų dalies, Bastėjos, stačiatikių Dievo Motinos Ėmimo į dangų soboro, kitų statinių kompleksą (kodas 39).

Į akis krenta teritorijoje, dirvoje pastebimas kultūrinis sluoksnis (jv. keramikos šukės) ir didelis kiekis kaulų fragmentų:

Medžių būklės charakteristika

Į rytus orientuotame šlaite, šalia siurblynės esančioje teritorijoje ir greta jos ribų, inventorizuota 30 medžių. Vyrauja savaiminiai paprastieji klevai (22), auga kalninė guoba, paprastoji vyšnia ir 6 uosialapiai klevai. Medyną sudaro brandūs ir jauni medžiai, nėra krūmų. Jaunesnių bei plonesnių negu 7-8 cm skersmens medžių nėra. Didžioji dalis auga šlaite. Išvirtusių medžių nėra.

Paprastieji klevai yra įvairių amžiaus grupių, seniausi aptikti šlaito viršuje. Tačiau net du jų (Nr. 24 ir 29) pažeisti stiprių lūžių – rekomenduojama stebėti būklę. Minėtų medžių lūžių vietos sutvarkytos. Vertingiausi klevai pažymėti Nr. 22-29. Daugelio jų apimtis 1,30 m aukštyje viršija 100 cm. Šalia inžinerinių įrenginių (šulinių) augantys klevai gali sėkmingai vystytis toliau, jų būklė yra gera.

2-12

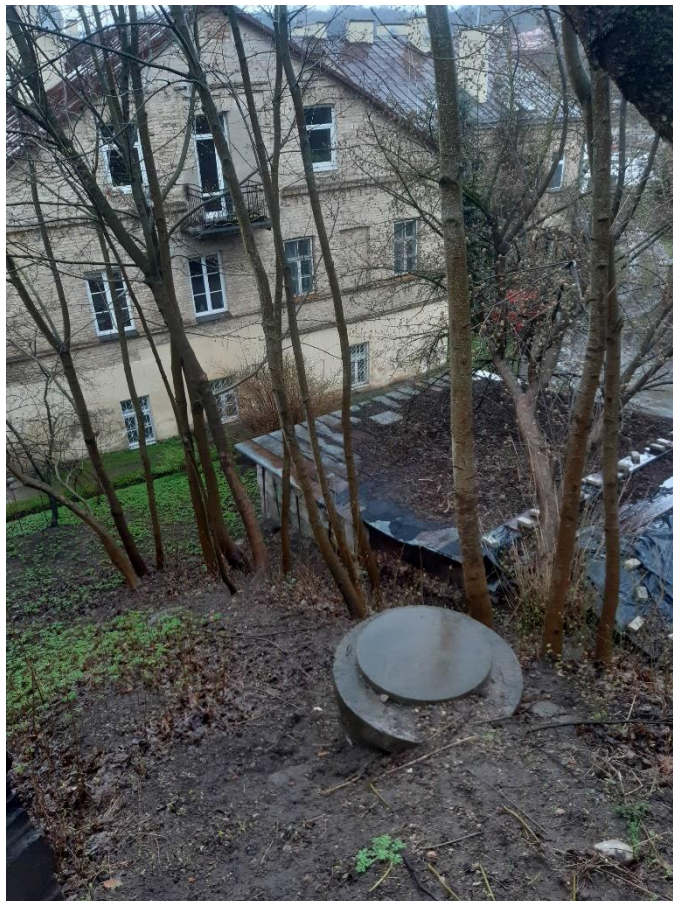

18-

23-29

Šlaite auga invazinių uosialapių klevų: 2, 11, 18-21. Apačioje, ties greta esančio sklypo sandeliukais itin pavojingai pasviręs, išpuvęs uosialapis klevas Nr. 11. Virš šiuurblinės taip pat yra 6-8 metrus pasvirusių medžių. Pasvirusius virš pastatų, išpuvusius rekomenduojama šalinti.

Šalia inžinerinių įrenginių (šulinių) augantys klevai gali sėkmingai vystytis toliau, jų būklė yra gera.

Išvados

1. Teritorijoje aptikta 30 inventorizuojamų medžių.
2. Vertingiausi ir seniausi medžiai Nr. 22-29 – paprastieji klevai (*Acer platanoides*) ir 17 – kalninė guoba (*Ulmus glabra*)
3. Aptinkti 6 uosialapiai klevai (*Acer negundo*), blogos būklės, pavojingi statiniams. Geriausia iš jų Nr. 21 būklė.
4. Rekomenduojama išsaugoti ir paprastąją vyšnią, augančią prie greta esančio daugiabučio.
5. Esantys želdiniai pakankamai tvarkingi.

Medžių būklės vertinimo lentelė

Medžio, krūmo Nr., plane	Medžio, krūmo rūšis	Lotyniškas pavadinimas	Apimtis, cm	Apimtis prie šaknies kaklelio, cm	Apytikslis amžius, m.	Diametras tie kamieno kakleliu, cm	D, Diametras (angl. DBH), cm	Spindulys, cm	Lajos projekcija rytuose, m	Lajos projekcija šiaurėje m	Lajos projekcija pietuose, m	Lajos projekcija vakaruose, m	Šaknų apsaugos zona, m ²	Šaknų apsaugos ploto spindulys, m ² *pagal miesto	Vertinimas, balais	Reikalingos tvarkymo priemonės	Pastabos
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Paprastoji vyšnia	<i>Prunus cerasus</i>	41	54	20	17	13	7	1,9	3,8	1	2,6	2.1	78.3	1	Saugoti	Dėl mažo aukščio nepavojingai pasvirusi į ŠV, pastato link.
2	Uosialapis klevas	<i>Acer negundo</i>	41+35	52+37	20	16+18	13+11	12	1	6,2	1,6	5,3	2.8	8.8	2	Šalinti, dėl to, kad stelbia klevus, invazinis augalas	Pasviręs į ŠV. Dvikamienis. Vienas kamienas driekiasi žeme apie 1 m, suauga su greta esančiu klevu kamienais. Pirminiame vertinime greičiausiai pažymėtas kaip du skirtingi medžiai Nr. 2 ir Nr. 8.
3	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	57	75	20	24	18	9	0,3	5,1	4	3,7	2.9	9.0	1	Atlaisvinti, šalinant Nr. 2	Pašaknyje užspaustas Nr. 2 medžiu.
4	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	38	47	20	15	12	6	-0,5	4,8	0	4,9	1.8	5.6	2	Saugoti	Kamieno pažeidimai, auga tankioje medžių grupėje
5	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	52	65	30	21	17	8	2	2,6	2,3	2,4	2.5	7.8	1	Saugoti	Kamieno pažeidimai
6	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	65	107	30	34	21	10	3	3,6	1,3	2,8	4.1	12.8	2	Prižiūrėti būklę	Puviny, pažeidimai kol kas nestiprūs
7	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	42	61	20	19	13	7	2,1	2	2,3	0,1	2.3	7.3	1	Saugoti	Pasviręs į R, gera būklė
8	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	71	96	30	31	23	11	2,5	4,9	1,5	5	3.7	11.5	2	Genėti	Pasviręs į V, trinasi į šakas Nr. 6
9	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	37	64	20	20	12	6	1,9	0,5	0,3	1,9	2.4	7.7	1	Genėti stelbiančius medžius	Stelbiamas, laja menkai išsivysčiusi
10	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	21	30	15	10	7	3	0	1,8	1,8	2,10	1.1	3.6	1	Genėti stelbiančius medžius	Stelbiamas
11	Uosialapis klevas	<i>Acer negundo</i>	107	-	40		34	17	6	8	2	2,5	0.0	0.0	4	Šalinti dalimis nuo viršūnės, kelmą išrauti, nes intensyviai dauginasi atžalomis	Stipriai paveiktas puvinio, pasviręs į Š ir visa laja pavojingai nusilenkęs virš sandeliukų stogo.
12	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	28	40	20	13	9	4	1,3	1	1,3	1,3	1.5	4.8	2	Genėti stelbiančius medžius	Šlaite, kamieno pažeidimai, stelbiamas
13	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	36	50	20	16	11	6	0,5	1,3	2,5	2	1.9	6.0	1	Saugoti	Kamieno pažeidimai
14	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	53	75	30	24	17	8	2,5	2,5	1	1,5	2.9	9.0	1	Saugoti, pridengti šaknis gruntu	Stelbiamas, atviros šaknis

15	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	35	48	20	15	11	6	1	1	1,5	1	1.8	5.8	1	Genėti stelbiančius medžius	Menka laja
16	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	32	40	20	13	10	5	1	1	1,6	2,7	1.5	4.8	1	Saugoti	Šlaite
17	Kalninė guoba	<i>Ulmus glabra</i>	50	72	30	23	16	8	1,5	1,8	1,8	1,9	2.8	8.6	1	Saugoti, vertingas, savaiminis, būdinga šlaitų rūšis	Šlaite, buvo aprašytas kaip Nr.18 paprastasis klevas
18	Uosialapis klevas	<i>Acer negundo</i>	41	63	20	20	13	7	-7 (1,5)	2	1,5	5	2.4	7.6	2	Šalinti, pavojingai pasviręs virš pastatų	Pasviręs į V 6-7 m, kamieno, lajos pažeidimai. Greta tako nusileidimui nuo šlaito, ant lajų supasi jaunimas
19	Uosialapis klevas	<i>Acer negundo</i>	52	60	30	19	17	8	-6 (1,5)	1,5	4	4	2.3	7.2	2	Šalinti, pavojingai pasviręs virš pastatų, invazinis	Pasviręs į V 6-7 m, kamieno, lajos pažeidimai. Greta tako nusileidimui nuo šlaito, ant lajų supasi jaunimas
20	Uosialapis klevas	<i>Acer negundo</i>	75	110	30	35	24	12	1,5	1,5	1,5	4,2	4.2	13.2	3	Šalinti, pavojingai pasviręs virš pastatų, invazinis	Puvynys, pavojingai pasviręs į V
21	Uosialapis klevas	<i>Acer negundo</i>	83	102	30	32	26	13	4	3	1,5	4	3.9	12.2	2	Leidžiama šalinti	Pasviręs į R, kamieno, lajos pažeidimai
22	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	104	124	50	39	33	17	4,5	4,5	2,2	3,8	4.7	14.9	2	Saugoti	Stelbiamas iš P pusės, kamieno, lajos pažeidimai, brandus
23	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	128	162	50	52	41	20	2	2,3	4,8	4,6	6.2	19.4	2	Nukirpti tvoros likučius, nuo šaknų pašalinti betoną	Jaugusi tvora, laikosi tvirtai.
24	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	135	155	60	49	43	21	2,7	4	5	3	5.9	18.6	3	Atidžiai stebėti būklę, genėti	R pusėje atlūžę dalis kamieno, pažeidimas ~1x0,15m pločio, lajos pažeidimai, lūžiai, puvinys
25	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	86	104	40	33	27	14	1,7	2	2,6	4,2	4.0	12.5	2	Saugoti	Stiprių pažeidimų nepastebėta
26	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	118	150	50	48	38	19	5,5	5,4	2	2	5.7	18.0	2	Stebėti būklę	Kamieno, lajos pažeidimai, lūžiai
27	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	70	81	50	26	22	11	6	6	4	3	3.1	9.7	2	Saugoti	Pasviręs į PR
28	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	88	123	50	39	28	14	-1	1	3,5	3,5	4.7	14.8	2	Saugoti	Pasviręs į P
29	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	109	123	50	39	35	17	5,2	5	2	4	4.7	14.8	3	Saugoti	Dideli kamieno pažeidimai
30	Paprastasis klevas	<i>Acer platanoides</i>	50+ 46+ 113	132	30	42	33,5	67	3	4	3	3	5.0	15.8	2	Saugoti	Kamieno pažeidimai, puvinys